

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۷ فروردین ماه ۱۴۰۲

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام طراحان	نام درس
سامان اسپهرم، محمد بحیرایی، ابوالفضل بهاری، محمدابراهیم توننده‌جانی، احمدرضا ذاکرزاده، امیر زراندوز، جواد زنگنه قاسم‌آبادی، کورش شاه‌منصوریان، علیرضا عبدی	ریاضی و آمار
سید علیرضا احمدی، محسن اصغری، عزیز الیاسی‌پور، سیدعلیرضا علویان، سجاد غلام‌پور سیوگی، فرهاد فروزان‌کیا، مجتبی فرهادی، یاسین مهدیان، هومن نمازی، سید محمد هاشمی	علوم و فنون ادبی
ریحانه امینی، آرزیتا بیدقی، زینب آذری، فاطمه صفری، شهریار عبدالله	جامعه‌شناسی
حمیدرضا توکلی، مهدی جاهدی، مهسا عفتی، فرهاد علی‌نژاد	روان‌شناسی
ولی برجی، بهروز حیدریکی، حمیدرضا قائدامینی، سیدمحمدعلی مرتضوی، سیده محیا مؤمنی، پیروز وچان	عربی زبان قرآن
زهره دامیار، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی	تاریخ و جغرافیا
حسین آخوندی راهنماچی، علیرضا تقی‌پور، سبا جعفرزاده صابری، نیما جواهری، حسن صدری، فرهاد قاسمی‌نژاد، علیرضا نصیری	فلسفه و منطق
نسرین جعفری، مائده حسنی، سارا شریفی، مهدی ضیائی	اقتصاد

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستار	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، مهدی ملارمضانی، علی ارجمند	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	یاسین مهدیان، هومن نمازی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	فاطمه صفری	فاطمه صفری	محمدابراهیم مازنی، کوثر شاه‌حسینی	زهره قموشی
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی‌نژاد	
عربی زبان قرآن	نوید امساک	سیدمحمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی، احسان کلاته‌عربی	لیلا ایزدی
تاریخ	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	فاطمه فوقانی
جغرافیا	سیدعلیرضا علویان	سیدعلیرضا علویان	زهره دامیار	
منطق و فلسفه	سبا جعفرزاده صابری	نیما جواهری	فرهاد علی‌نژاد	زهره قموشی
اقتصاد	مهدی ضیایی	سارا شریفی	فاطمه صفری	

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	زهره دامیار
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: زهره قموشی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۱) و (۲)

۱- گزینه «۳»

(سامان اسپهرم)

مجموع سه ضلع = محیط مثلث

$$25 = 4x + 2 + (2x - 1) + x + 4 = \text{محیط مثلث}$$

$$\Rightarrow 4x = 25 - 2 \Rightarrow 4x = 22 \Rightarrow x = 8$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x + 4 \xrightarrow{x=8} 8 + 4 = 12 \\ x \xrightarrow{x=8} 8 \\ 2x - 1 \xrightarrow{x=8} 2(8) - 1 = 16 - 1 = 15 \end{cases}$$

بزرگترین ضلع مثلث ۱۵ است.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دو، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۴)

۲- گزینه «۳»

(ابوالفضل بهاری)

در معادله درجه دوم $ax^2 + bx + c = 0$ به شرط $\Delta > 0$ مجموع ریشه‌ها

برابر $-\frac{b}{a}$ و حاصل ضرب ریشه‌ها برابر $\frac{c}{a}$ است.

$$S = \frac{-b}{a} \Rightarrow -\frac{2k+4}{k} = -2 \Rightarrow 2k = 2k+4 \Rightarrow k = 4$$

با $k = 4$ معادله را بازنویسی می‌کنیم:

$$4x^2 + 12x - 8 = 0$$

حال حاصل ضرب ریشه‌ها را به دست می‌آوریم:

$$P = \frac{c}{a} = \frac{-8}{4} = -2$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دو، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۲)

۳- گزینه «۳»

(امیررضا ذاکر زاده)

برای این که رابطه تابع باشد، می‌بایست زوج مرتب‌هایی که دارای مؤلفه اول برابرند مؤلفه دومشان نیز یکسان باشد، در نتیجه داریم:

$$\begin{cases} (3, a+2b) = (3, 7) \Rightarrow a+2b = 7 \\ (5, 4) = (5, 2a-b) \Rightarrow 2a-b = 4 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a+2b = 7 \\ 2a-b = 4 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{\times 2} \begin{cases} a+2b = 7 \\ 4a-2b = 8 \end{cases}$$

$$a + 4a = 7 + 8 \Rightarrow 5a = 15 \Rightarrow a = 3$$

$$2 + 2b = 7 \Rightarrow b = 2$$

$$\Rightarrow a^2 - b^2 = 3^2 - 2^2 = 9 - 4 = 5$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۳۰ تا ۳۹)

۴- گزینه «۳»

(امیررضا ذاکر زاده)

مقادیر تابع را به ازای اعضای دامنه به دست می‌آوریم:

$$x = -2 \Rightarrow f(-2) = 3 \times (-2)^2 - 1 = 11$$

$$x = -1 \Rightarrow f(-1) = 3 \times (-1)^2 - 1 = 3 - 1 = 2$$

$$x = 0 \Rightarrow f(0) = 3 \times (0)^2 - 1 = -1$$

$$x = 1 \Rightarrow f(1) = 3 \times (1)^2 - 1 = 3 - 1 = 2$$

$$x = 2 \Rightarrow f(2) = 3 \times 2^2 - 1 = 3 \times 4 - 1 = 11$$

$$\Rightarrow R_f = \{-1, 2, 11\}$$

برد تابع ۳ عضو دارد.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۵)

(ابوالفضل بهاری)

۵- گزینه «۱»

ابتدا تابع درآمد و سود را به دست می‌آوریم:

$$\text{درآمد} = 220 \times x = 220x$$

$$\text{سود} = 220x - x^2 - 170x - 500 = -x^2 + 150x - 500$$

$$\text{سود: } p(x) = -x^2 + 150x - 500$$

ماکزیم سود به ازای x_S به دست می‌آید:

$$x_S = \frac{-b}{2a} = \frac{-150}{2(-1)} = 75$$

$$p(75) = -(75)^2 + 150(75) - 500$$

$$= -5625 + 11250 - 500 = 5125$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۲ تا ۷۰)

(پوار زنگنه قاسم‌آبادی)

۶- گزینه «۱»

چون خط $y = 2$ سهمی را فقط در یک نقطه قطع می‌کند، پس از رأس سهمی عبور می‌کند (بر رأس سهمی مماس است). یعنی $y = 2$ همان

عرض رأس سهمی است. در سهمی $y = ax^2 + bx + c$ رأس سهمی نقطه

$$\left(-\frac{b}{2a}, \frac{-\Delta}{4a}\right) \text{ است.}$$

$$y_S = \frac{-\Delta}{4a} = 2 \Rightarrow \Delta = -8a \Rightarrow 4^2 - 4m(-3) = -8m$$

$$\Rightarrow 16 + 12m = -8m \Rightarrow -20m = 16 \Rightarrow m = -\frac{4}{5}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

(سامان اسپهرم)

۷- گزینه «۱»

با توجه به تابع درجه دوم داریم:

$$y = ax^2 + bx - 4$$

$$\text{محور تقارن } x = -\frac{b}{2a} \xrightarrow{x=-2} -2 = \frac{-b}{2a} \Rightarrow -4a = -b \Rightarrow b = 4a$$

$$y = ax^2 + bx - 4 \xrightarrow{\substack{A(-3, 2) \\ b=4a}} 2 = a(-3)^2 + (4a)(-3) - 4$$

$$\Rightarrow 2 = 9a - 12a - 4 \Rightarrow 2 + 4 = -3a$$

$$\Rightarrow 6 = -3a \Rightarrow a = \frac{6}{-3} \Rightarrow a = -2$$

$$b = 4a \xrightarrow{a=-2} b = 4(-2) \Rightarrow b = -8$$

مطلوب سؤال برابر است با:

$$\Rightarrow a + b = -2 + (-8) = -2 - 8 = -10$$

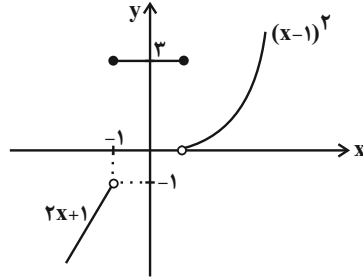
(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۶۳ تا ۷۰)

۸- گزینه «۲»

(اسماعیل میرزایی)

برای به دست آوردن برد تابع نمودار آن را رسم می کنیم.

$$f(x) = \begin{cases} 2x+1, & x < -1 \\ 3, & -1 \leq x \leq 1 \\ (x-1)^2, & x > 1 \end{cases}$$

با توجه به شکل اعداد صحیح صفر و -۱ عضو برد تابع نیستند.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۹- گزینه «۳»

(امیررضا ذاکر زاده)

ابتدا تابع ثابت را به دست می آوریم. در تابع ثابت f نباید متغیر x وجود داشته باشد، پس ضریب x برابر صفر است:

$$2a - 4 = 0 \Rightarrow a = 2 \Rightarrow f(x) = 2$$

حال داریم:

$$f(1) = 2 \Rightarrow -3g(5) + 3f(1) = -3(5) + 3(2) = -9$$

$$g(5) = 5$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۱۰- گزینه «۲»

(مهمربابراهیم توزنده‌بانی)

با توجه به نمودار پیکانی که یک تابع را نمایش می دهد و با توجه به یک عضوی بودن برد، تابع f ثابت است و داریم:

$$c = 4x - 2 = 2x + 8 \Rightarrow 2x = 10 \Rightarrow x = 5$$

$$\Rightarrow f = \{(5, 18), (7, 18)\} \Rightarrow a + b + c = 5 + 7 + 18 = 30$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۷)

۱۱- گزینه «۲»

(کوروش شاه‌منصوریان)

مقدار f(2) از ضابطه اول و مقدار f(-2) از ضابطه دوم به دست می آید.

$$f(2) = a \times (2)^2 + b = 4a + b$$

$$f(-2) = -4 - a$$

$$\Rightarrow f(2) + f(-2) = 4a + b - 4 - a = 3a - 4 + b = b$$

$$\Rightarrow 3a - 4 = 0 \Rightarrow a = \frac{4}{3}$$

$$f(0) = 2 \times (0) - a = 0 - \frac{4}{3} = -\frac{4}{3}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۳)

۱۲- گزینه «۲»

(کوروش شاه‌منصوریان)

ابتدا مقدار عبارت داخل جزء صحیح را به دست می آوریم:

$$\frac{1}{2} < x < -\frac{5}{18} \Rightarrow -\frac{3}{2} < 3x < -\frac{5}{6}$$

$$\Rightarrow -1 < 3x + \frac{1}{2} < -\frac{1}{3} \Rightarrow \left| 3x + \frac{1}{2} \right| = -1$$

$$\frac{1}{2} < x < -\frac{5}{18} \Rightarrow |x| = -x$$

$$\frac{1}{2} < x < -\frac{5}{18} \Rightarrow f(x) = \frac{x^2 - 1}{-x + 1} - (-1) = \frac{(x-1)(x+1)}{(-x+1)} + 1$$

$$= -(x+1) + 1 = -x$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۴)

۱۳- گزینه «۱»

(مهمربابراهیم)

به بررسی تک تک گزینه‌ها می پردازیم:

گزینه «۱»: کمی فاصله‌ای

گزینه «۲»: کمی نسبتی

گزینه «۳»: کیفی ترتیبی

گزینه «۴»: کیفی اسمی

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۰ تا ۸۴)

۱۴- گزینه «۱»

(مهمربابراهیم)

برای به دست آوردن نمره هر درس از رابطه $\frac{\text{عددروی نمودار}}{100} \times \text{بیشینه}$

نمره درس استفاده می کنیم:

$$\text{نمره ریاضی} = \frac{80}{100} \times 15 = 12$$

$$\text{نمره تاریخ} = \frac{80}{100} \times 20 = 16$$

$$\text{نمره فلسفه} = \frac{62}{5} \times 16 = 10$$

$$\text{نمره عربی} = \frac{70}{100} \times 20 = 14$$

واریانس اعداد فوق برابر است با:

$$\bar{x} = \frac{12 + 16 + 10 + 14}{4} = 13$$

$$\sigma^2 = \frac{1^2 + 3^2 + 3^2 + 1^2}{4} = \frac{1 + 9 + 9 + 1}{4} = 5$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری و نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۹۱، ۹۰ و ۱۱۳ تا ۱۱۷)

۱۵- گزینه «۲»

(علیرضا عبدی)

با توجه به سؤال داریم:

$$\bar{x} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_10}{10} = 32/5 \Rightarrow x_1 + x_2 + \dots + x_10 = 325$$

حالا باید دو داده ۳۵ و ۴۰ را کم کنیم:

$$x_1 + x_2 + \dots + x_8 = 325 - (40 + 35) = 250$$

$$\bar{x} \text{ جدید} = \frac{x_1 + x_2 + \dots + x_8}{8} = \frac{250}{8} = 31/25$$

(ریاضی و آمار (۱)، کار با داده‌های آماری، صفحه‌های ۸۵ تا ۸۸)

علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)

۲۱- گزینه ۱

(عزیز الیاس پور)

تنها موارد «ج» و «د» مربوط به سبک عراقی هستند و بقیه موارد، به سبک خراسانی تعلق دارند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۲۲- گزینه ۲

(عزیز الیاس پور)

یادگار زیربان اصل پارتی دارد، اما خود از آثار زبان پهلوی محسوب می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۳۸، ۳۹ و ۴۱)

۲۳- گزینه ۱

(عزیز الیاس پور)

پدیدآورندگان این آثار، به ترتیب مولانا، عبید زاکانی، جامی و عراقی هستند.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۴، ۱۵، ۱۷ و ۱۸)

۲۴- گزینه ۱

(مجتبی فرهادی)

مورد «الف» نادرست است.

«الف»: شعر سبک هندی شعری معنی‌گراست، نه صورت‌گرا و شاعران به معنی بیشتر توجه دارند تا به زبان.

(علوم و فنون ادبی (۲)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸ تا ۱۵)

۲۵- گزینه ۳

(مجتبی فرهادی)

متن از کلیله و دمنه انتخاب شده است که کاربرد دستور تاریخی در متن دیده می‌شود: «فرق نمی‌کنی» به معنای «تفاوتی قائل نمی‌شوی».

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «کلمات متضاد: منافع و مضار، بسیار و اندک

گزینه ۲: حذف فعل: تبعث آن بسیار باشد و انتفاع و استمتاع اندک (باشد).

گزینه ۴: لغات عربی: مضار، تبعیت، انتفاع، شافی و ...

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۲۶- گزینه ۴

(مجتبی فرهادی)

موارد مربوط به گزینه ۴، یعنی موارد «ب» و «د» نادرست است.

«ب»: محتوای نثرهای دوره سامانی بیشتر علمی است و گاهی نثرهای حماسی، تاریخی و دینی هم دیده می‌شود.

«د»: «التفهیم» از آثار نثر دوره سامانی است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۵)

۲۷- گزینه ۱

(یاسین مهریان)

«تاریخ‌الرسُل و الملوک» اثری از «محمدبن جریر طبری» می‌باشد.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، ترکیبی)

۱۶- گزینه ۳

(ابوالفضل بهاری)

برای محاسبه زاویه مرکزی مربوط به هر متغیر از رابطه $\alpha = \frac{f_i}{n} \times 360^\circ$ استفاده می‌کنیم که در اینجا $\frac{f_i}{n}$ برابر نسبت درصد فراوانی به ۱۰۰ است.

$100 = 10 + 15 + 20 + 25 + 30$: (مجموع فراوانی‌ها)

$$C \text{ زاویه مرکزی} = \frac{f_c}{100} \times 360^\circ = \frac{15}{100} \times 360^\circ = 54^\circ$$

(ریاضی و آمار (۱)، نمایش داده‌ها، صفحه‌های ۱۰۰ تا ۱۰۹)

۱۷- گزینه ۴

(مهمرب بفرایی)

ابتدا برای به‌دست آوردن تابع $f-1$ از هر عضو برد تابع f یک واحد کم می‌کنیم:

$$f-1 = \{(2,2), (4,6), (5,5), (6,-1)\}$$

حال دامنه و اعضای تابع $\frac{f-1}{g}$ را به‌دست می‌آوریم:

$$D_{\frac{f-1}{g}} = D_{f-1} \cap D_g - \{x | g(x) = 0\} = \{2,4\}$$

$$\Rightarrow \frac{f-1}{g} = \{(2, \frac{2}{4}), (4, \frac{6}{4})\} = \{(2, \frac{1}{2}), (4, \frac{3}{2})\}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۳۵ تا ۵۴)

۱۸- گزینه ۲

(مهمرب بفرایی)

چون در بین داده‌ها داده ۵۴ دور افتاده است، پس برای محاسبه خط فقر مناسب از نصف میانه استفاده می‌کنیم:

داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

$$10, 12, 13, \quad \underbrace{14, 15}_{\text{میانه}} \quad 16, 18, 54$$

$$\text{میانه} = \frac{14+15}{2} = 14.5$$

$$\Rightarrow \text{خط فقر} = \frac{14.5}{2} = 7.25$$

(ریاضی و آمار (۲)، آمار، صفحه‌های ۵۶ تا ۶۱)

۱۹- گزینه ۴

(امیر زراندوز)

ارزش مقدم در متن سؤال درست است و با توجه به گزینه‌ها ارزش $\frac{\sqrt{1}}{5}$ عددی گنگ است» نادرست بود. در نتیجه ارزش کل گزاره، نادرست خواهد شد.

دقت کنید که $N \not\subseteq Q$ ارزش نادرست دارد و ارزش گزاره شرطی در این صورت نادرست می‌شود. هم‌چنین $Z \subseteq N$ ارزش نادرست دارد و ارزش گزاره شرطی در این صورت نیز نادرست می‌شود.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استلال ریاضی، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

۲۰- گزینه ۱

(امیر زراندوز)

ارزش $(p \vee q \vee \sim r)$ نادرست است، پس ارزش‌های p و q و $\sim r$ همگی نادرست هستند، لذا داریم:

$$(p \Rightarrow \sim q) \equiv (F \Rightarrow T) \equiv T$$

ارزش بقیه گزاره‌ها نادرست است.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استلال ریاضی، صفحه‌های ۲ تا ۱۱)

۲۸- گزینه ۲»

(سیدعلیرضا امیری)

تشبیه‌ها:

«الف»: ۱- تشبیه سنبل (مو) به گل (تشبیه مضمَر و تفضیل) / ۲- سنبل شبرنگ / «ب»: ۳- تشبیه خاک پای معشوق به نافه چین (تشبیه مضمَر و تفضیل) / «ج»: ۴- تشبیه قد به سرو (مضمَر و تفضیل) و ۵- تشبیه محنت و غم به بند (اضافه تشبیهی)

استعاره‌ها:

«الف»: سرافکننده بودن گل‌ها: استعاره مکنیه و اندوه خوردن گل‌ها استعاره مکنیه و سنبل استعاره مصرحه از مو / «ب»: دم زدن صبا استعاره مکنیه / «ج»: بندگی کردن سرو استعاره مکنیه و اینکه فلک کسی را آزاد کند استعاره مکنیه

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بریج، ترکیبی)

۲۹- گزینه ۴»

(سیدعلیرضا امیری)

بیت فاقد تشبیه می‌باشد. / چشم مجاز از نگاه است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تشبیه مَرخّح طره به بنفشه (بنفشه از طره که به آن مانند شده است، در درجه پایین‌تری در نظر گرفته شده است) / طره مجاز از کل مو
گزینه «۲»: تشبیه لب به می / خون مجاز از کشتن
گزینه «۳»: تشبیه شراب به لاله / شراب مجاز از ظرف شراب

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بریج، ترکیبی)

۳۰- گزینه ۴»

(یاسین موریان)

بیت «ب»: تشبیه مضمَر و تفضیل «بوی موی یار» به «نافه آهو»

بیت «د»: «چشم» مجاز از نگاه، «دل» مجاز از وجود

بیت «الف»: «چون» در مصراع اول: وقتی که؛ «چون» در مصراع دوم: مانند؛ جناس تام (همسان)

بیت «ج»: رشک (حسادت) مروراید: استعاره مکنیه و تشخیص

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بریج، ترکیبی)

۳۱- گزینه ۳»

(یاسین موریان)

ایهام تناسب: «دم»: ۱- مجازاً لحظه، ۲- نفس؛ که در این معنا قابل قبول نیست اما با «دل» تناسب دارد.

تشبیه: «هاتف همت»: اضافه تشبیهی (تشبیه بلیغ اضافی)

مجاز: «دم» مجاز از لحظه

استعاره مکنیه: «روی دل»: اضافه استعاری

(علوم و فنون ادبی، بیان و بریج، ترکیبی)

۳۲- گزینه ۴»

(هومن نمازی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جناس ناهمسان بین «مهر» و «مهر» / «خانه» استعاره از دل است. / تشبیه لب به مهر

گزینه «۲»: تشبیه: خانه دل / در عبارت «این خانه»، «خانه» استعاره از دل است. / «را» و «رو» جناس دارند.

گزینه «۳»: جناس میان «دید» و «دیده» / دیده (چشم) و دل مورد ندا قرار گرفته‌اند و این استعاره است. / تشبیه «دیده» به «جیحون»
گزینه «۴»: باد صبا فعلی انسانی را انجام می‌دهد: شرح دادن؛ که استعاره آفریده است و در مصراع دوم دل را به برگ‌های غنچه تشبیه کرده است. این بیت جناس ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بریج، ترکیبی)

۳۳- گزینه ۳»

(ممسن اصغری)

مجازها: سر (قصد و نیت) - نقد (زمان حال و حاضر) - امروز (زمان حال)

کنایه‌ها: دست گرفتن (یاری کردن) - از دست رفتن (نابود شدن و مردن)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مجاز: دست مجاز از کار و عمل - کنایه‌ها: ۱- خون گریستن (گریان بودن) ۲- خاک بر سر کردن (غمگین بودن)

گزینه «۲»: مجاز: خاک (گور) - کنایه‌ها: رفتن جان (مرگ) - خون شدن دل (غمگین و ناراحت شدن)

گزینه «۴»: مجاز: سینه (دل) - کنایه‌ها: به فلک رفتن آه (آه کشیدن، نالیدن) - دیده از خواب بر نکردن (بیدار نشدن)

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بریج، ترکیبی)

۳۴- گزینه ۴»

(ممسن اصغری)

کنایه: دست دادن (ممکن بودن، امکان داشتن)

تکرار: سرو

تشبیه: سرو قد / چون سرو

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشبیه: تشبیه و ترجیح یار بر سرو (تشبیه تفضیل) / کنایه: به بالا ننگریستن (شرمند بودن)، زهره نداشتن (جرأت نداشتن) - تکرار: ندارد (بالا و بالا: جناس تام دارد).

گزینه «۲»: ماه و چشمه استعاره است. کنایه ندارد. تکرار: چشمه و دریا

گزینه «۳»: تکرار: یار و من - تشبیه و کنایه ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بریج، ترکیبی)

۳۵- گزینه ۳»

(مهتبی فراه‌ری)

مجاز: بیت فاقد مجاز است. / واج‌آرایی: تکرار صامت «ش»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: تشبیه: گوی زنج / سجع: «پری‌روی» و «گویی» (قافیة درونی)
گزینه «۲»: موازنه: تقابل سجع‌های متوازن و متوازی در این بیت
پدیدآورنده آرایه موازنه است. / استعاره: «کافور» استعاره از چهره، «یاقوت» استعاره از لب

گزینه «۴»: جناس همسان: چنگ: ۱- نوعی ساز ۲- دست / کنایه: دل در چنگ (دست) نبودن: کنایه از بی‌طاقت بودن

(علوم و فنون ادبی (۱) و (۲)، بیان و بریج، ترکیبی)

۳۶- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا علویان)

محتوا و حس و حال غم‌انگیز این بیت که در رثای شهادت امام حسین (ع) سروده شده و مضمونی غم‌انگیز دارد، با آهنگ ضربی و شاد و طرب‌انگیز آن همخوانی ندارد. در سایر گزینه‌ها، تناسب بین محتوا و آهنگ رعایت شده است. (علوم ۳ و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۲۱ تا ۲۳)

۳۷- گزینه «۲»

(یاسین مهریان)

تکنه مهم درسی:

هر هجای کشیده، یک هجا حساب می‌شود؛ درحالی‌که دارای دو علامت هجایی (U-) است. در بیت گزینه «۲»، «مای» در واژه «بنمای»، یک هجای کشیده است که دو علامت هجایی دارد. در سایر ابیات، هجای کشیده یافت نمی‌شود.

(علوم ۳ و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر، صفحه ۴۸)

۳۸- گزینه «۲»

(هومن نمازی)

وزن این بیت، «مفاعیلن مفاعیلن مفاعی (فعلون)» است؛ ولی وزن دیگر ابیات «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است.

(علوم ۳ و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۳۹- گزینه «۱»

(یاسین مهریان)

اوزان دولختی، همان‌طور که از نامشان پیداست، دارای چهار پایه (رکن) هستند که می‌توان آن را دو پاره درنظر گرفت که تکرار می‌شوند. وزن بیت «ج»، «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است که پاره «مفتعلن فاعلن»، دوبار تکرار شده است.

وزن سایر ابیات:

بیت «الف»: مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

بیت «ب»: فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

بیت «د»: مفتعلن فاعلات مفتعلن فع

بیت «ه»: مفعول مفاعیل مفاعیل فعلون

(علوم ۳ و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۴۰- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا علویان)

وزن این بیت، «مفتعلن مفتعلن فاعلن» است که مطابق الگوی خواسته‌شده در صورت سؤال می‌باشد.

وزن سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

گزینه «۲»: مفاعیلن مفاعیلن فعلون

گزینه «۴»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن

(علوم ۳ و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۶)

۴۱- گزینه «۳»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

وزن این بیت، «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن» است:

در	چ	من	با	د	ب	ها	ری
ب	ه	وا	دا	ری	ی	آن	عا
ز	ک	نا	ر	گ	ل	سرو	
ر	ض	قا	مت	بر	خاست		

(علوم ۳ و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۶۳ تا ۶۶)

۴۲- گزینه «۲»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

وزن این مصراع، «مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن» است. اما وزن گزینه‌های «۱»، «۳» و «۴»، «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است. (علوم ۳ و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۴۳- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا احمدی)

«ه» الحاقی نیست. (هد بیان حرکت، در حکم الحاقی است) و از تبصره نیز استفاده نشده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: وزن رباعی «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» است که به صورت «مستفعلن مستفعلن مستفعلن فع» هم می‌توان آن را دسته‌بندی کرد.

گزینه «۲»: طبق قاعده «۲» است.

گزینه «۳»: قافیه‌های بیت اول: ره و آگه / نیست (وجود ندارد) و نیست (اسنادی)

قافیه‌های بیت دوم: منزلگه و کوته / نیست (وجود ندارد) و نیست (اسنادی)

(علوم ۳ و فنون ادبی، قافیه و موسیقی شعر، ترکیبی)

۴۴- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا احمدی)

مصوت بلند «او» و مصوت کوتاه «و» نمی‌توانند با هم دیگر حروف اصلی قافیه باشند؛ ولی مولوی براساس علاقه به گویش خاص زادگاه خود، بارها کلماتی مانند «او» و «بگو» را با واژه «تو» هم‌قافیه کرده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حروف قافیه در یک مصوت کوتاه اختلاف دارند و به علت وجود حرف الحاقی (ه بیان حرکت) قافیه آن صحیح است.

گزینه «۲»: تلفظ «سخن»، به صورت «سَخْن» است و با واژه «کُن» قافیه می‌شود.

گزینه «۴»: در صورتی که یکی از کلمات قافیه دارای حرف الحاقی باشد؛ ولی دیگری نداشته باشد، الحاقی در نظر گرفته نمی‌شود: گریان (دارای «ن» الحاقی) و باران (فاقد الحاقی) می‌توانند با هم قافیه شوند.

(علوم ۳ و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۸۹ تا ۹۲)

۴۵- گزینه «۴»

(سیدعلیرضا احمدی)

«عقل و نقل» تنها قافیه این بیت هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نیکو و او / نهاد (سرشت) و نهاد (نهادن)

گزینه «۲»: طاعت و رحمت / پیش و بیش (حق حاجب است)

گزینه «۳»: حمرا و سودا / نیست (اسنادی) و نیست (وجود ندارد)

(علوم ۳ و فنون ادبی (۱)، قافیه، صفحه‌های ۹۱ و ۹۲)

۴۶- گزینه «۳»

(سید ممبر هاشمی)

در این گزینه، «ساقی» در معنی واقعی خود به‌کار رفته است و تفکر حاکم بر بیت، شادمانی و شادنوشی است که از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی می‌باشد. در گزینه‌های دیگر، ویژگی‌های سبک عراقی در قلمرو فکری شاعران این سبک دیده می‌شود.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: پرهیز از زهد ریایی

گزینه «۲»: تقابل بین عقل و عشق

گزینه «۴»: بدبینی شاعر نسبت به دنیا

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و مفهومی، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۴۷- گزینه «۳»

بیت «د»: چرخ (فلک - تقدیر) مرا بی‌بهره گذاشت و لقمه را از دهانم برید.
بیت «ب»: توصیه به عزلت و گوشه‌گیری که باعث سربلندی انسان می‌شود.
بیت «الف»: منظور از پیران رویین‌تن، روزگار مکار است.
بیت «ج»: شاعر به وصال معشوق رسیده است و نیازی به روشنایی ندارد، زیرا روی دوست خانه‌اش را روشن کرده است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهومی، صفحه‌های ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۳ و ۱۰۴)

۴۸- گزینه «۴»

ابیات «الف» و «ج»، هر دو به اخم و گره‌خوردن ابروی یار اشاره دارند و معنی تواضع در بیت «الف»، در معنی اصلی آن به کار نرفته است و تصویری از چهره اخم‌کرده معشوق است!

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهومی، ترکیبی)

۴۹- گزینه «۲»

رودکی در این بیت در پرسش و پاسخی عجیب به توصیف حالات معشوق زمینی خود می‌پردازد. معشوق زمینی از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی است، نه عراقی.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: از ویژگی‌های بنیادین فکری سبک عراقی، سرنوشت‌گرایی و باورمندی به جبر است. شاعر سرنوشت خود را که در روز ازل تعیین شده است، مانند پر کلاغ سیاه می‌بیند؛ ضمناً غم‌گرایی و منفی‌اندیشی نیز دو ویژگی فکری دیگر این سبک‌اند که در این بیت دیده می‌شوند.

گزینه «۳»: سرنوشت‌گرایی و باور به تقدیر: سعدی بر این باور است که قلم بر اختیار خویش کشیده است و سرنوشت تعیین‌شده از سوی خدا را پذیرفته و آن را عین اختیار می‌داند.

گزینه «۴»: شاعر بر این باور است که لطف و رحمت پروردگار نشانه‌های آشکار است که اختیار یا خطای عمد و غیرعمد از سوی بندگان در واقع وجود ندارد (اختیاری برای بنده قائل نیست).

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و مفهومی، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۵۰- گزینه «۱»

در بیت صورت سؤال گفته شده است که روزها بسیار کوتاه گشته‌اند و شب‌ها بسیار طولانی و این ویژگی در فصل زمستان رخ می‌دهد.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهومی، صفحه ۳۲)

جامعه‌شناسی (۱)

۵۱- گزینه «۳»

(شهریار عبدالله)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: غلط (کنش وابسته به آگاهی آدمی است به گونه‌ای که بدون آگاهی انجام نمی‌شود؛ پس یعنی کنش ناخودآگاه نداریم). - غلط (برخی از پیامدهای کنش به اراده افراد انسانی یعنی خود کنشگر یا دیگران وابسته است؛ پس پیامدی که به اراده دیگران وابسته است هم جزء پیامدهای ارادی است).

گزینه «۲»: صحیح - صحیح

گزینه «۳»: صحیح - غلط (پیامد غیرارادی کنش قطعی است؛ زیرا نتیجه طبیعی کنش است).

گزینه «۴»: صحیح - صحیح

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴ تا ۸)

۵۲- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

- شهر تهران: کلان و عینی

- مفهوم آزادی: کلان و ذهنی

- مرور خاطرات دوران مدرسه: خرد و ذهنی

- خودکار آبی گران‌قیمت: خرد و عینی

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۲۷ و ۲۸)

۵۳- گزینه «۲»

(زینب آذری)

- فرهنگ شیوه زندگی گروهی انسان‌ها است که طی سال‌های متمادی با هم زندگی می‌کنند. آن بخش از فرهنگ که همه اعضای یک جامعه در آن اشتراک دارند فرهنگ عمومی است و بخش‌هایی را که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است خرده‌فرهنگ می‌گویند. خرده‌فرهنگ‌ها درون فرهنگ عمومی قرار دارند و اغلب با فرهنگ عمومی سازگارند. به خرده‌فرهنگ‌هایی که با فرهنگ عمومی سازگار هستند، خرده‌فرهنگ موافق و به آن‌هایی که سازگار نیستند، ضد فرهنگ می‌گویند.

- موجودات طبیعی و ماوراءطبیعی به واسطه ارتباطی که با زندگی اجتماعی انسان پیدا می‌کنند، در گستره جهان اجتماعی قرار می‌گیرند. بنابراین گستره جهان اجتماعی شامل پدیده‌های طبیعی، پدیده‌های اجتماعی و پدیده‌های ماوراءطبیعی می‌شود.

جهان اجتماعی شامل دو دسته پدیده‌های اعتباری و پدیده‌های تکوینی است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: غلط - صحیح

گزینه «۲»: صحیح - غلط

گزینه «۳»: غلط - صحیح

گزینه «۴»: غلط - صحیح

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۱۹، ۲۲ و ۲۳)

۵۴- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

نمودار «الف»: بیانگر نگاه عرضی به تاریخ بشر است و در این دیدگاه، هر جهان اجتماعی، فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورد. فرهنگ‌ها و تمدن‌ها نیز براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند. برخی فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، زمانی طولانی دوام می‌آورند و بعضی دیگر پس از مدتی از بین می‌روند.

نمودار «ب»: بیانگر نگاه طولی به تاریخ بشر است و در این دیدگاه، عده‌ای از جامعه‌شناسان مانند آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند. دورکیم حرکت جوامع بشری را به دو مقطع تقسیم می‌کند. جوامع مقطع نخست را جوامع مکانیکی و جوامع مقطع دوم را جوامع ارگانیکی می‌نامد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۵۵- گزینه «۲»

(فاطمه صفری)

- اگر جوامع حقایق را نشانند، به آن ایمان نیاورند و مطابق آن عمل نکنند یا اگر ایمان خود را نسبت به حقایق از دست بدهند، از حق گسسته و به سوی باطل گام برمی‌دارند.

- از نظر جوامعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند، عقاید و ارزش‌های اجتماعی، پدیده‌هایی هستند که صرفاً در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع انسانی پدید می‌آیند و ما فقط می‌توانیم بودن یا نبودن این ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آن‌ها را بشناسیم و برای داوری درباره‌ی درست و غلط بودن یا حق و باطل بودن آن‌ها راهی نداریم.

- واقعیت‌های هر جهان اجتماعی را می‌توان در پرتو آرمان‌های آن ارزیابی کرد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۵ و ۵۷)

۵۶- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

زن - انتسابی، ثابت، فردی

ورزشکار - اجتماعی، متغیر، اکتسابی

ایرانی - اجتماعی، انتسابی، ثابت

باتقوا - بُعد نفسانی، ویژگی‌های روانی و اخلاقی

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۶۳، ۶۴ و ۶۷)

۵۷- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

گاهی پیامد نوآوری‌های اعضای جهان اجتماعی و گاهی پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است. - تعارض فرهنگی

جهت کسب اعتبار برای خودش به ارزیابی گروه‌های دیگر براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها پرداخت و اشراف را مصرف‌کننده و سربار جامعه معرفی کرد. - طبقه سوم در جوامع فئودالی

صرفاً تابع مشاغل انسان‌ها نیست. - موقعیت اجتماعی

هویت‌هایی که ابعاد متعالی و الهی انسان را نفی کنند، به رسمیت شناخته نمی‌شوند. - جهان دینی و معنوی

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۷)

۵۸- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

عرصه مهم‌ترین منازعه هویتی - رسانه‌ها

جهان اجتماعی که واقعیت‌ها و آرمان‌های آن مطابق حق باشد. - دارای هویت حقیقی

اعضای جهان اجتماعی واقعیت‌ها و آرمان‌های خود را فراموش نکنند و به آن‌ها تعلق خاطر داشته باشند. - دارای هویت تاریخی

متناسب با هستی‌شناسی توحیدی - ویژگی دخل و تصرف جهان اسلام در عناصر فرهنگ یونان و روم باستان

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۹۷، ۹۹ و ۱۰۱)

۵۹- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

- اقوام مختلف ایرانی در عقاید و ارزش‌های آیین زرتشت که با آموزه‌های اساطیری درآمیخته بود، هویت فرهنگی واحدی پیدا کردند.

- جهان اسلام طی سده‌های مختلف یا مانند آنچه در جنگ‌های صلیبی گذشت، به دفع مهاجمان پرداخت یا مانند آنچه در حمله مغول رخ داد، مهاجمان را درون خود هضم و جذب کرد.

- حیات معنوی اسلام، افق‌های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب گسترده است و نظریه‌پردازان غربی را که طی قرن بیستم، سکولاریسم و دنیوی شدن را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می‌دانستند، به تأمل و بازبینی نظریات پیشین خود فراخوانده است.

- مستشرقان در واقع به جای بازخوانی و مطالعه، به بازسازی و خلق هویت شرقی از منظر جهان غرب می‌پردازند.

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۰۳، ۱۰۵ و ۱۰۸)

۶۰- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

بازگشت جامعه ایران به هویت اسلامی خود - علت ظهور جامعه ایران به‌عنوان قلب تپنده بیداری اسلامی

خودباختگی فرهنگی بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان - معلول قدرت سیاسی و نظامی غرب

ظهور اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید - پیامد الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران

(جامعه‌شناسی (۱)، هویت، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۸)

جامعه‌شناسی (۲)

۶۱- گزینه «۴»

(زینب آذری)

- بین دو بخش جهان انسانی (یعنی جهان ذهنی و فرهنگی) تناسب و هماهنگی وجود دارد؛ هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد و به همان نوع از عقاید و خصوصیات اجازه بروز می‌دهد و هر نوع عقیده و اندیشه‌ای نیز فرهنگ متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند؛ بنابراین این ارتباط دوسویه است.

- در دیدگاه اول در ارتباط با تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و طبیعی، بیان می‌شود که: جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود است و جهان طبیعت از جهان ذهنی و فرهنگی مهم‌تر است. طوری که ذهن افراد و فرهنگ هم تابع طبیعت است و هویتی طبیعی و صرفاً مادی دارند و علوم مربوط به آن‌ها نظیر علوم طبیعی است. طرفداران این دیدگاه هیچ تفاوتی بین علوم طبیعی و علوم انسانی قائل نیستند؛ در این رویکرد، نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی با علوم طبیعی ظرفیت‌ها و قابلیت‌هایی را از علوم انسانی و علوم اجتماعی سلب می‌کند.

- در صورتی که فرهنگ جهانی به ارزش جهان‌شمول عدالت پایبند باشد، می‌توان از قطبی شدن جهان، بهره‌کشی ظالمانه برخی انسان‌ها و جوامع از برخی دیگر و در نتیجه، پایمال شدن حقوق انسان‌ها جلوگیری کرد. هم‌چنین می‌توان از تفرقه بین جوامع و تباہ شدن منابع و امکانات بشر پیشگیری کرد. فرهنگ جهانی باید در لایه‌های مختلف خود به این ارزش معتقد و پایبند باشد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵، ۷ و ۱۵)

۶۲- گزینه «۳»

(زینب آذری)

- استعمار از قرن پانزدهم توسط اروپاییان آغاز شد و در قرن نوزدهم به اوج رسید.

- دولت‌های استعمارگر برای به قدرت رساندن نیروهای وابسته به خود از کودتای نظامی استفاده می‌کنند.

- قومی که در اثر تهاجم نظامی شکست می‌خورد و مغلوب می‌شود، اگر هویت خود را حفظ کند با ضعیف شدن تدریجی قدرت نظامی مهاجم می‌تواند استقلال سیاسی خود را به دست آورد و اگر فرهنگی غنی و قوی داشته باشد، می‌تواند گروه مهاجم را در فرهنگ خود هضم و جذب کند و گروه مهاجم را به خدمت بگیرد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۱، ۲۳ و ۲۴)

۶۳- گزینه «۴»

(ریحانه امینی)

کشورهای غربی به مواد خام، نیروی کار ارزان و بازار مصرف کشورهای غیرغربی نیاز داشتند. آن‌ها برای تأمین منافع اقتصادی خود نیازمند درهم شکستن مقاومت فرهنگی اقوامی بودند که سلطه و نفوذ آن‌ها را تحمل نمی‌کردند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۵۷ تا ۵۹ و ۶۱)

۶۴- گزینه «۳»

(فاطمه صفری)

- ترویج علوم انسانی غربی در کشورهای غیرغربی، عمیق‌ترین تأثیر را بر توزیع فرهنگ غرب در جهان دارد؛ زیرا این علوم موجب می‌شوند که فرهنگ‌های دینی، هویت خود را از نگاه فرهنگ غربی بازنگری و ارزیابی کنند. این پدیده، فرهنگ‌ها را از علمی که بر پایه بنیان‌های معرفتی دینی است، محروم می‌گرداند. رسانه، ابزار جهان غرب برای تأثیرگذاری بر عموم مردم است، نه نخبگان.

- به دلیل وابستگی کشورهای استعمارزده، مبادلات تجاری در سطح جهانی نامتعادل می‌شود و انتقال ثروت، به طرف کشورهای غربی ادامه پیدا می‌کند و همچنین این وابستگی، امکان عبور از مرحله استعمار به استعمار نو را برای کشورهای استعمارگر پدید می‌آورد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۶۶، ۷۰ و ۷۱)

۶۵- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

- ابتدا چالش‌های اقتصادی، سیاسی، نظامی و ... رخ می‌دهند و سپس چالش‌ها و بحران‌های معرفتی، معنوی، اخلاقی، عاطفی و ... ظاهر می‌شوند.

- در دوران رنسانس، روش معرفتی وحی و شهود مورد تردید قرار گرفت و به تدریج به بحران معرفتی انجامید. جهان غرب برای برون‌رفت از این بحران، وحی و شهود را در شناخت علمی نادیده گرفت و به شناخت از راه عقل و تجربه بسنده کرد.

- فرهنگ غرب با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ‌گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمان‌ها و امیدها انجامید.

- فرهنگی که توان معرفتی لازم برای دفاع از ابعاد گسترده اقتصادی و سیاسی خویش را نداشته باشد، به حیوان فرتوتی می‌ماند که با وجود جثه عظیم خود، زمین‌گیر و آسیب‌پذیر شده است.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحه‌های ۹۸ تا ۱۰۱)

۶۶- گزینه «۴»

(فاطمه صفری)

- چالش جهان دو قطبی، چالشی کلان، درون فرهنگی، فرمانطقه‌ای (جهانی) و مقطعی بود.

- در کشورهای سوسیالیستی طبقه جدیدی شکل گرفت که بر اساس قدرت سازمان می‌یافت.

- لیبرالیسم اولیه یعنی قرن‌های هجدهم و نوزدهم پیامدهای زیر را به دنبال آورد: روابط اجتماعی ارباب- رعیتی را درهم ریخت. کشاورزان را از بردگی رها کرد، به آن‌ها اجازه داد که مهاجرت کنند و درباره شیوه زندگی خود تصمیم بگیرند، موانع پیشین مانند غیر قابل فروش بودن زمین را از پیش پای صاحبان ثروت برداشت و کشاورزان را به کارگرانی تبدیل کرد که سرمایه وجود خود را به صاحبان ثروت و صنعت (سرمایه‌داران) می‌فروختند. سرمایه‌داران، آزادانه به بهره‌کشی از کارگران پرداختند. کارگران، بردگان جدیدی بودند که ظاهراً از همه قید و بندهای پیشین، آزاد شده بودند.

(جامعه‌شناسی (۲)، چالش‌های جهانی، صفحه‌های ۷۶، ۸۰ و ۸۱)

روان‌شناسی

۶۷- گزینه «۴»

(آزیتا بیرقی)

اشتراک بحران اقتصادی و چالش فقر و غنا ← هویت اقتصادی

مشکل سرنوشت‌ساز قرن بیستم ← بحران زیست‌محیطی

علت اختلافات سیاسی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای ← بحران زیست‌محیطی

عامل مؤثر در فروپاشی حکومت‌ها ← عدم کنترل بحران اقتصادی

(جامعه‌شناسی (۲)، پالاش‌های یوانی، صفحه‌های ۹۲ تا ۹۵)

۶۸- گزینه «۳»

(آزیتا بیرقی)

پیامد فروپاشی بلوک شرق ← روی آوردن روشنفکران چپ به اندیشه‌های

لیبرالیستی غربی

پیامد دوری دولت‌های کشورهای مسلمان از سنت‌های الهی و دینی و

اسلامی ← آسیب‌پذیری بیشتر در برابر کشورهای غربی

پیامد درهم ریختن نظم پیشین توسط نسل اول روشنفکران ← اعتراض

نسل دوم روشنفکران

پیامد دنبال کردن وحدت امت اسلامی و عزت جهان اسلام توسط نخستین

بیدارگران اسلامی ← به رسمیت شناختن قومیت‌های مختلف درون امت

واحد اسلامی

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان بربر، صفحه‌های ۱۰۸ تا ۱۱۰ و ۱۱۳)

۶۹- گزینه «۱»

(آزیتا بیرقی)

الف) اصلاح رفتار حاکمان یا اصلاح ساختار حکومت

ب) انقلاب اجتماعی

ج) جنبش عدالتخانه، انقلاب مشروطه

د) مقاومت منفی

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان بربر، صفحه ۱۱۸)

۷۰- گزینه «۲»

(آزیتا بیرقی)

افتراق هانتینگتون با فوکویاما ← قبول حضور فرهنگی و تمدنی جهان

اسلام توسط هانتینگتون

اشتراک انقلاب فرانسه با انقلاب کمونیستی روسیه ← رویکرد سکولار

افتراق نخستین بیدارگران اسلامی و جریان بیداری اسلامی ← اصلاح رفتار

حاکمان جوامع اسلامی در سطح نخبگان

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان بربر، صفحه‌های ۱۲۵، ۱۲۸ و ۱۳۲)

۷۱- گزینه «۲»

(فرهار علی نژاد)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: نظریه مجموعه‌ای منسجم از اصول و قوانین علمی درباره یک موضوع است. فرضیه‌ها در صورت پذیرفته شدن به «اصل یا قانون» تبدیل می‌شوند.

گزینه «۲»: فرضیه‌ها خود ممکن است باعث طرح سؤال‌های دیگر بشوند، بنابراین، با رسیدن به یک فرضیه امکان دارد پرسش‌ها بیشتر شوند.

گزینه «۳»: پذیرفته شده و معتبر بودن فرضیه لزوماً به معنای واقعی بودن آن پاسخ نیست.

گزینه «۴»: عدم کاربردی بودن فرضیه از دلایل کنار گذاشتن آن نیست. فرضیه ممکن است به دلیل آگاهی از نادرستی آزمایشات قبلی یا تغییر در پیش‌فرض‌های دانشمندان کنار گذاشته شود.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۷۲- گزینه «۲»

(مهری باهری)

رفتار	شناخت
مشترک میان انسان و حیوان	مخصوص انسان
هر نوع فعالیت قابل مشاهده مستقیم	به واسطه آثار و کارکردهای قابل مشاهده به صورت غیرمستقیم مورد مطالعه قرار می‌گیرند.
مثال: حرکت دسته‌جمعی پرندگان، لانه‌سازی حیوانات، راه رفتن انسان‌ها، غذا خوردن، خوابیدن، ردیابی حرکت چشم کودک	مثال: حافظه، اندیشه، گرفتن احساس خوشایند

(روان‌شناسی، روان‌شناسی: تعریف و روش مورد مطالعه، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۷۳- گزینه «۳»

(همیدرضا تولکی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: رشد شناختی در رشد اخلاقی اثر دارد، اما شرط کافی نیست. گزینه «۲»: با رشد درک اخلاقی، انسان به مصالح دیگران اهمیت بیشتری می‌دهد.

گزینه «۴»: خودمختاری باعث درگیری بیشتر با اخلاقیات می‌شود و نه لزوماً پایبندی.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۶۱ و ۶۲)

۷۴- گزینه «۳»

(فرهار علی نژاد)

عصبانیت و تحریک‌پذیری در نوجوانان به‌خاطر تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی رخ می‌دهد. بلوغ و عوارض فیزیولوژیکی آن به‌طور میانگین در ۱۱ تا ۱۴ سالگی اتفاق می‌افتد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۴۱، ۴۷، ۵۰ و ۵۱)

۷۵- گزینه «۳»

(مهری باهری)

علامت هدف‌رديابی در خطای آفساید جلوتر بودن مهاجم از مدافعان بوده و گزارش کمک داور به حضور این علامت بالا بردن پرچم است. با اضافه شدن کمک داور ویدیویی (VAR) از کمک داوران خواسته می‌شود تا در صورت تردید منظر اعلام کمک داور ویدیویی بوده و پرچم خود را بالا نبرند تا در صورتی که خطای آفساید رخ نداده باشد (غیاب محرک) با بالا بردن پرچم (اعلام حضور محرک) موجب توقف بازی و از دست رفتن موقعیت نشوند. پس این توصیه برای جلوگیری از حالت هشدار کاذب طراحی شده است.

(روان‌شناسی، احساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۷)

۷۶- گزینه «۲»

(موسا عفتی)

- زمانی که محرک تکان می خورد، حس بینایی بیشتر تحریک می شود.
- یکی از عوامل مؤثر بر توجه، اطلاعات موجود در حافظه است، چیزی که توجه معماران را در مقایسه با افراد دیگر به نمای ساختمان ها سوق می دهد، اطلاعات موجود در حافظه آن هاست.

(روان شناسی، اساس، توجه، ادراک، صفحه ۷۴)

۷۷- گزینه «۴»

(همیدرضا توکلی)

مورد اول اشاره دارد به رمزگردانی نشدن اطلاعات یا واردنشدن آن ها به حافظه کوتاه مدت.

مورد دوم اشاره دارد به آوردن مثال بیشتر که دال بر بسط معنایی است. مورد سوم نیز با اشاره به تست های جامع و آخر هفته، دال بر آزمون گرفتن های متعدد و پیاپی است.

(روان شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه های ۱۰۰ تا ۱۰۹)

۷۸- گزینه «۴»

(موسا عفتی)

حجم ردهای حسی زیاد، اما مدت ذخیره سازی آن ها کوتاه است.

(روان شناسی، حافظه و علل فراموشی، صفحه ۹۵)

۷۹- گزینه «۳»

(مهری باهری)

قبل از حل مسئله باید خود مسئله مشخص شود.	تشخیص مسئله	۱
تشخیص دقیق مسئله اولین گام حل آن است.		
تشخیص مسئله با احساس مبهم از مسئله متفاوت است؛ زیرا تصویر مبهم از یک مسئله به راه حل های منطقی و درست نمی انجامد.		
در تشخیص مسئله بهتر است دیگران نقش راهنما داشته باشند و فرد خود آن را مشخص کند.	به کارگیری راه حل مناسب (اجرا)	۲
مشخص کردن بسیاری از مسائل که در زندگی وجود دارند چندان آسان نیست.		
یکی از راه های برطرف کردن مشکل درسی مطالعه خرد خرد و راه دیگر تمرین مکرر است.	ارزیابی راه حل	۳
باید راه حل انتخاب شده را ارزیابی کرد و تغییرات بعد و قبل اجرای راه حل را مقایسه کرد.		
باعث می شود ملاک روشنی برای فهم موقعیت داشته باشیم.	بازبینی و اصلاح راه حل	۴
افرادى که مسائل را به خوبی حل می کنند دوست دارند روش های قبلی را بهبود بخشند و اصلاح کنند.		
این مرحله نسبت به مرحله ارزیابی راه حل اجرایی تر است.		
به راه حل های جایگزین فکر کردن	انتخاب راه حل های جایگزین	۵

(روان شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۸۰- گزینه «۱»

(فرهار علی نژاد)

«بیماری» به عنوان یک مسئله می تواند به موضوعی خوشایند و فرصت پیشرفت تبدیل شود. سخن پیامبر در صورت سؤال هم به مسئله بیماری همچون یک چالش قابل حل نگریسته است.

(روان شناسی، تفکر (۱) حل مسئله، صفحه های ۱۱۵ و ۱۱۶)

۸۱- گزینه «۲»

(همیدرضا توکلی)

گزینه اول به سبک وابسته، دوم به احساسی، سوم به اجتنابی و چهارم به تکانشی اشاره دارد.

(روان شناسی، تفکر (۲) تصمیم گیری، صفحه های ۱۴۲ تا ۱۴۷)

۸۲- گزینه «۳»

(موسا عفتی)

در گزینه «۳» تعارض ایجاد شده از نوع اجتناب - اجتناب است.

علی از طرفی خسته است و از طرفی هنوز برای امتحان آماده نیست و باید مطالعه کند. در این حالت هر دو گزینه، نامطلوب و ناخواسته است و فرد مجبور به انتخاب یکی از آن هاست.

(روان شناسی، تفکر (۲) تصمیم گیری، صفحه های ۱۵۱ و ۱۵۲)

۸۳- گزینه «۴»

(مهری باهری)

دشواری درسی خاص بیرون از فرد قرار داشته پس اشاره به سبک اسناد بیرونی و عوامل بلندی قد، تبلیغات ضعیف و تغذیه ناسالم درون فرد قرار داشته، پس اسناد درونی هستند. همچنین کیفیت تبلیغات و تغذیه ناسالم عواملی ناپایدار بوده و امکان تغییر داشته و عوامل دشواری درس و بلندی قد غیر قابل تغییر هستند؛ پس عواملی پایدارند.

(روان شناسی، انگیزه و نگرش، صفحه های ۱۷۴ تا ۱۷۶)

۸۴- گزینه «۳»

(فرهار علی نژاد)

شوخی یکی از روش های مقابله سازگاران است و در مواردی به کار می رود که امکان از بین بردن مشکل در کوتاه مدت وجود ندارد. در چنین مواردی، برای اینکه راحت تر بتوان با فشار روانی سازگار شد، از حس شوخ طبعی استفاده می شود.

(روان شناسی، روان شناسی سلامت، صفحه ۲۰۰)

۸۵- گزینه «۲»

(همیدرضا توکلی)

تشریح گزینه ها:

گزینه «۱»: چنین چیزی در کتاب مورد اشاره نیست.

گزینه «۲»: فشار روانی همیشه به صورت نوعی خطر ادراک می شود.

گزینه «۳»: فشار روانی مثبت چنین نقشی ندارد.

گزینه «۴»: این مقوله با عزت نفس بی ربط است.

(روان شناسی، روان شناسی سلامت، صفحه ۱۹۵)

عربی زبان قرآن (۱) و (۲)

۸۶- گزینه «۳»

(پرویز ویاغ)

«إِذَا»: هرگاه، هنگامی که (رد گزینه ۴) / «فَرَى الْقُرْآنَ»: (فعل، ماضی و مجهول است) قرآن خوانده شود (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «فَاسْتَمَعُوا لَهُ»: پس به آن گوش فرا دهید (رد گزینه ۱)

در گزینه «۱»، «همه» نیز اضافی است و معادلی در عبارت عربی ندارد.

(ترجمه)

۸۷- گزینه «۳»

(ولی بربری - ابهر)

«تَحَدَّثُ»: روی می‌دهد (رد گزینه ۲) / «الْأَعاصِرِ»: (مفرد آن «إِعْصَار» است) گردبادها (رد گزینه ۴) / «تَسْحَبُ»: (فعل مجهول است و باید دقت کنیم که به شکل فعل معلوم ترجمه نشود) کشیده می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(ترجمه)

۸۸- گزینه «۳»

(سیره مهیا مؤمنی)

«يَتَظَاهَرُونَ»: وانمود می‌کنند / «مَعْنَا»: با ما (در گزینه ۱ دو بار ترجمه شده است ← رد گزینه ۱) / «الصَّدَاقَةَ: دوستی» ← «الصَّدَق: راستگویی» (رد گزینه ۱) / «قَدْ أَضْمَرُوا»: پنهان کرده‌اند (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «شَخْصِي»: شخصی، فردی (رد گزینه ۴) / «سَلُوك»: رفتار (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

۸۹- گزینه «۲»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«قَدْ يَطْرَحُ»: گاهی مطرح می‌کند (رد گزینه ۳) / «إِقْتِرَاحاً أَحْسَنَ»: پیشنهاد بهتری (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «يُسْهَلُ»: (جمله وصفیه برای اسم نکره است) که آسان می‌کند (رد سایر گزینه‌ها) / «أَشَاوَرَهُ»: با او مشورت می‌کنم (رد گزینه ۴) / «أُرِيدُ»: می‌خواهم (رد گزینه ۳) / «أَنْ أَقُومَ بِ...»: به ... اقدام نمایم (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

۹۰- گزینه «۱»

(بهروز میررنگی)

«لِي»: (در «لِقْرَاءَةِ الْكُتُبِ») معنای «داشتن» در زمان حال را می‌دهد (رد گزینه ۳) / «دور»: نقش (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «الذَّاكِرَةَ»: حافظه (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «قِرَاءَةِ الْكُتُبِ»: خواندن کتاب‌ها (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

(ترجمه)

۹۱- گزینه «۴»

(سیره مهیا مؤمنی)

در گزینه «۴»، «مَا كُنَّا نَعْرِفُ» فعل ماضی استمراری به معنی «نمی‌دانستیم» و «تَصْنَعُ» فعل مضارع مجهول به معنی «ساخته می‌شود» است که نادرست ترجمه شده‌اند.

(ترجمه)

۹۲- گزینه «۱»

(ولی بربری - ابهر)

تشریح سایر گزینه‌ها:

در گزینه «۲»، «تَحْتَوْنَ» فعل مضارع و به معنای (دوست دارید) است، در گزینه «۳»، «يَنْتَفِعُ» مضارع مجهول است که باید به صورت (سود برده می‌شود) ترجمه گردد. در گزینه «۴»، «إِتَّقُوا» فعل امر و به معنای (تقوا) پیشه کنید) است، در این گزینه «کونوا» نیز فعل امر و به معنای (باشید) است.

(ترجمه)

۹۳- گزینه «۴»

(ممبررضا قانزاملینی)

«بیشتر مردم»: أَكْثَرُ النَّاسِ (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «توجه نکردند»: مَا التَّفَتَ، لَمْ يَلْتَفِتْ / «جوان بسیار دروغگو»: الشَّبَابُ الْكَذَّابُ (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «پراکنده شدند»: تَفَرَّقُوا (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

تکات مهم درسی:

هرگاه اسم مبالغه بر بسیاری صفت دلالت کند، در ترجمه فارسی آن از کلمه «بسیار» استفاده می‌کنیم ← «الْكَذَّابُ: بسیار دروغگو»

(ترجمه)

ترجمه متن درک مطلب:

اسلام به پاکیزگی توجه بسیاری دارد، اگر نخستین سوره‌ای از قرآن که نازل شد، درباره علم سخن می‌گوید (در کلام والایش: بخوان)، پس از آن، سوره‌ای آمد که به پاکیزگی امر کرد (در کلام والایش: و لباس را پاکیزه کن)، اسلام به حمام کردن و پاکیزگی دندان با مسواک امر کرده است، همچنین به پاکیزگی غذا و نوشیدنی و منابع آب مثل آب‌های رودها و چاه‌ها و آلوده نکردن آن‌ها دستور داده است، زیرا آب آلوده بسیاری از بیماری‌ها را منتقل می‌کند. پاکیزگی شهرها و روستاها در آموزه‌های دینی ما آمده است، اسلام از جمع کردن زباله‌ها در خانه‌ها یا انداختن آن‌ها در خیابان‌ها منع می‌کند. اسلام در زمانی آمد که مردم نسبت به بیماری‌ها و نقش پاکیزگی در پیشگیری از آن‌ها علمی نداشتند، آنان میکروب‌ها و انگل‌ها را نمی‌شناختند، پس درحالی آمد که آنان را با عبارتهای ساده‌ای راهنمایی می‌کرد، سپس علم جدید، درستی دعوت اسلام را اثبات کرد، و امروزه پیشرفت کشورها با پاکیزگی سنجیده می‌شود و اگر کشور و ساکنانش به پاکیزگی توجه داشته باشند، آن کشور پیشرفته است.

۹۴- گزینه «۳»

(سیر ممبرعلی مرتضوی)

«مطابق نظر نویسنده، پاکیزگی از علم و علم‌آموزی در اسلام، مهم‌تر است!» بر اساس جملات ابتدایی متن، این عبارت صحیح نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: دستور به پاکیزگی در آیات قرآن کریم آمده است! (صحیح)
گزینه «۲»: پاکیزگی آب از مهم‌ترین انواع پاکیزگی است، پس مسلمان باید به آن توجه داشته باشد! (صحیح)

گزینه «۴»: علاوه بر قرآن، اهمیت پاکیزگی در اسلام را از منابع دیگری می‌فهمیم! (صحیح)

(درک مطلب)

۹۵- گزینهٔ «۳»

(سیر مفعولی مرتضوی)

«.....» و این موضوع عجیب است؛ عبارت مناسب برای تکمیل جای خالی خواسته شده است.

«اسلام از زمان ظهورش، همهٔ مسلمانان را به رعایت پاکیزگی تشویق کرد!» مطابق متن صحیح است، با توجه به شرایط آن زمان، موضوع عجیبی نیز هست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: ظهور اسلام در زمانی بود که مردم بیماری‌ها و آلوده‌کننده‌ها را نمی‌شناختند! (عجیب نیست!)

گزینهٔ «۲»: پاکیزگی و پیروی از آن، تأثیر بزرگی بر پیشگیری از بیماری‌ها دارد! (عجیب نیست!)

گزینهٔ «۴»: توجه اسلام به پاکیزگی و همهٔ انواع آن، واقعاً زیاد است! (عجیب نیست!)

(ررک مطلب)

۹۶- گزینهٔ «۴»

(سیر مفعولی مرتضوی)

صورت سؤال، گزینهٔ نامناسب را برای مفهوم متن می‌خواهد:

تشریح گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: هرکس لباسی بگردد، باید آن را پاکیزه کند!

گزینهٔ «۲»: اسلام چراغ یا مصباحی است برای هرآنچه در زندگی ما هست!

گزینهٔ «۳»: همانا خداوند پاکیزه است و پاکیزه را دوست دارد!

گزینهٔ «۴»: اسلام فقط براساس قاعدهٔ صفا و اخلاص استوار است! (مرتبط با پاکیزگی نیست)

(ررک مطلب)

۹۷- گزینهٔ «۲»

(سیر مفعولی مرتضوی)

«اسم فاعل، مرفوع» نادرست است؛ اولاً «المَلُوث» در این متن، به معنای «آلوده شده» به‌کار رفته است، پس اسم مفعول است. ثانیاً «المَلُوث» صفت برای «الماء» قرار گرفته که اسم «آن» و منصوب است، بنابراین «المَلُوث» هم منصوب است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۹۸- گزینهٔ «۲»

(سیر مفعولی مرتضوی)

«للمفرد المؤنث الغائب» نادرست است؛ دقت کنید «ت» جزء حروف اصلی فعل «أُثبت» است، بنابراین «أُثبت» از صیغهٔ مفرد مذکر غائب است.

(تفلیل صرفی و اعراب)

۹۹- گزینهٔ «۲»

(ولی برپی - ابهر)

در گزینهٔ «۲»، «مُوعِد» باید به صورت «مُوعِد» به‌کار رود، در این عبارت «التاسعة» نیز که از اعداد ترتیبی است، به درستی ذکر نشده است و شکل درست آن، «التاسعة» (بر وزن: الفاعلة) می‌باشد.

(ضبط حرکات)

۱۰۰- گزینهٔ «۳»

(ولی برپی - ابهر)

با توجه به معنای عبارت عربی (روزگار، دو روز است؛ روزی به سود تو و روزی به زیان تو) گزینهٔ «۳» مناسب است، مفهوم بیت این است که روزگار گاهی به انسان عزت و بزرگی می‌بخشد و گاهی نیز او را خوار و کوچک می‌کند.

(مفهوم)

۱۰۱- گزینهٔ «۳»

(سیره مهیا مؤمنی)

دقت کنید «نون وقایه» هیچ‌گاه با فعل مجهول، فعل لازم و اسم همراه نمی‌شود، بلکه همواره به یک فعل متعدی می‌چسبید؛ زیرا ضمیر «ی» بعد از نون وقایه باید نقش مفعول را برای فعل داشته باشد. در گزینهٔ «۱»، «یضرب» فعلی مجهول است، در گزینه‌های «۲» و «۴» نیز فعل‌های داده شده، متعدی نیستند و نمی‌توانند مفعول داشته باشند.

(قواعد فعل)

۱۰۲- گزینهٔ «۳»

(پیروز وپان)

تعلّم: فعل ماضی از باب تفعّل (فعل برای «النّاس» و مذکر آمده است، پس «ت» حرف زائد باب تفعّل است) / یتراحموا: فعل مضارع از باب تفاعل

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «تشرّف: فعل ماضی از باب تفعّل (فعل برای «الشّاب» و مذکر آمده است، پس «ت» حرف زائد باب تفعّل است) / تعارف: مصدر از باب تفاعل

گزینهٔ «۲»: «تشرّف: فعل مضارع از باب تفعیل (فعل برای «الجماعة» و مؤنث آمده است، پس «ت» حرف مضارعه است) / أتعالی: فعل مضارع از باب تفاعل

/ یحترم: فعل مضارع از باب افتعال

گزینهٔ «۴»: تعلّم: فعل مضارع از باب تفعیل (فعل برای «المدرسة» و مؤنث آمده است، پس «ت» حرف مضارعه است) / أتعاون: فعل مضارع از باب تفاعل

(قواعد فعل)

۱۰۳- گزینهٔ «۱»

(بهروز هیدرکی)

تشریح گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «مزرعة» (دوم) مبتدا و موصوف و «الصغيرة» صفتش است. گزینهٔ «۲»: «التل» مبتداست که صفت نگرفته است، «منطقة» به عنوان خبر، صفت دارد.

گزینهٔ «۳»: «حن» مبتدا و یک ضمیر منفصل است که اصلاً موصوف نمی‌شود. گزینهٔ «۴»: «کل» مبتداست و هرگز صفت نمی‌گیرد؛ بلکه دائم الإضافة است.

(انواع هملات)

۱۰۴- گزینهٔ «۲»

(ممبررضا قائن‌امینی)

در گزینهٔ «۲»، اسلوب شرط داریم؛ «ما» ادات شرط به معنای «هرچه» است، «تتعلمن» فعل شرط و جملهٔ «هی مفیده» جواب شرط است؛ ترجمهٔ عبارت: «هرچه از شیوه‌های روبه‌رو شدن با مشکلات یاد بگیرید، پس آن در زندگیتان سودمند است!»

نکات مهم درس:

۱) هرگاه جواب شرط از نوع جملهٔ اسمیه باشد، قبل از آن حتماً حرف «ف» می‌آید. ۲) ترکیب «ما + من + اسم نکره» اگر در ابتدای جمله بیاید، به معنای «هیچ ... نیست» می‌باشد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «ما» کلمهٔ پرسشی به معنای «چه، چیست» می‌باشد.

گزینهٔ «۳»: «ما» حرف نفی است.

گزینهٔ «۴»: «ما» اسم تعجب به معنای «چقدر» است.

(انواع هملات)

۱۰۵- گزینهٔ «۲»

(سیره مهیا مؤمنی)

صورت سؤال، به دنبال جملهٔ وصفیه برای اسم نکره است. در گزینهٔ «۲»، «ستارة» اسم نکره و «کانت» جملهٔ وصفیه است. ترجمهٔ عبارت: «در خیابان ماشینی که کوچک بود، به مادر بزرگ عزیزم آسیب زد!»

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینهٔ «۱»: «محمود» اسم علم و معرفه است، پس جملهٔ وصفیه نداریم. گزینهٔ «۳»: «بین» «زیتا» و «تنشّر» حرف (ف) آمده است، پس جملهٔ وصفیه نداریم.

گزینهٔ «۴»: «یساعد» جواب شرط است و نمی‌تواند جملهٔ وصفیه باشد.

(انواع هملات)

تاریخ و جغرافیا (۱)

۱۰۶- گزینه ۳»

(زهره دامپار)

به دنبال پیشرفت‌های فکری و علمی که در دورهٔ رنسانس (حدود قرن‌های ۱۳ تا ۱۷ م.) در اروپا به وقوع پیوست، به تدریج علم تاریخ نیز متحول شد و شیوهٔ نوینی در تاریخ‌نگاری پدید آمد. اساس این شیوه بر سنجش دقیق منابع، استناد به اسناد و مدارک معتبر و دوری از داستان‌پردازی بود. ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین عبارت‌اند از:

- ۱- علم تاریخ صرفاً به شرح زندگانی و اقدامات فرمانروایان و امور سیاسی و نظامی محدود نمی‌شود، بلکه همهٔ ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و هنری جوامع گذشته را دربرمی‌گیرد.
- ۲- علم تاریخ فقط رویدادهای گذشته را ثبت و نقل نمی‌کند، بلکه زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی را نیز بررسی و تجزیه و تحلیل می‌کند.
- ۳- در تاریخ‌نگاری نوین از یافته‌های علوم و فنون مختلف مانند باستان‌شناسی، جامعه‌شناسی، فلسفه، جغرافیا، اقتصاد، زبان‌شناسی و گاه‌شماری استفاده می‌شود.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۵)

۱۰۷- گزینه ۲»

(زهره دامپار)

پژوهشگران در چند دههٔ اخیر، به ارتباط تاریخ و جغرافیا بیشتر از گذشته توجه کرده‌اند و دانش جغرافیای تاریخی گسترش بیشتری یافته است. جغرافیای تاریخی به مطالعهٔ مناطق و سرزمین‌های مختلف در گذشته می‌پردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مانند شکل‌گیری تمدن‌ها، مهاجرت‌ها، پیروزی‌ها و شکست‌ها، برپایی سکونتگاه‌ها و شهرها و ایجاد و گسترش راه‌ها و ... مطالعه می‌کند.

(تاریخ (۱)، تاریخ‌شناسی، صفحه‌های ۱۷ و ۱۸)

۱۰۸- گزینه ۳»

(زهره دامپار)

مردم بین‌النهرین، از جمله سومریان، خدایان متعددی را می‌پرستیدند و اعتقاد داشتند که هر شهر از آن‌ها خدایی است. آنان برای خدای شهر خویش پرستشگاه باشکوهی برپا نموده، قربانی‌ها و هدایای بسیار نثارش می‌کردند. آنان معتقد بودند که خدایان، انسان را برای خدمت به خود آفریده است و اگر در این کار کوتاهی کنند، خدایان آنان را با فرو فرستادن سیل و طوفان یا خشکسالی تنبیه خواهند کرد. کاهنان و به ویژه کاهن اعظم که معمولاً از دانش‌های عصر خود مطلع بودند، به عنوان واسطهٔ میان مردم و خدایان عمل می‌کردند و قدرت و ثروت فراوان داشتند. کاهنان، در آغاز، پیشوایی دینی را به همراه فرمانروایی سیاسی بر عهده داشتند، اما سرانجام فرماندهان نظامی، قدرت را به دست گرفتند و حکومت را در خانوادهٔ خود موروثی کردند.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه‌های ۳۶، ۳۹ و ۴۰)

۱۰۹- گزینه ۴»

(زهره دامپار)

تمدن سند به کشاورزی متکی بود و ساکنان این منطقه، در جلگه‌های آبرفتی و حاصلخیز اطراف رود سند، به کشت محصولات چوبی چون گندم، جو و پنبه و پرورش دام به ویژه گاو میش می‌پرداختند. همچنین نشانه‌هایی از رواج صنعت سفالگری و نساجی در آن منطقه به دست آمده است. وجود برخی اشیای متعلق به مراکز تمدنی ایران و بین‌النهرین در کشفیات موهنجودارو و هاراپا نشان می‌دهد که این مراکز با یکدیگر دادوستد داشته‌اند.

(تاریخ (۱)، جهان در عصر باستان، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۱۱۰- گزینه ۱»

(زهره دامپار)

ترتیب زمانی وقایع دورهٔ ساسانیان:

د: شکست قبایل عرب مهاجم به مرزهای ایران توسط شاپور دوم: ۳۲۵ م.

ب: آغاز جنبش مزدک: ۴۹۰ م.

ه: صلح خسرو انوشیروان با روم: ۵۶۱ م.

الف: فتح مصر: ۶۱۹ م.

ج: شکست سپاه ساسانی در جنگ نهاوند: ۶۴۲ م.

(تاریخ (۱)، ایران در عصر باستان، صفحه ۹۰)

۱۱۱- گزینه ۴»

(زهره دامپار)

علم جغرافیا از یافته‌های علوم دیگر استفاده می‌کند و با یک دید همه‌جانبه بررسی‌ها و مطالعات خود را در مورد پراکندگی پدیده‌ها و روابط بین آن‌ها انجام می‌دهد. این اطلاعات به ما کمک می‌کند دانش ما از محیط پیرامون و سایر مکان‌ها افزایش یابد. این شناخت در جهت بهبود کیفیت زندگی انسان نقش داشته است.

محیط جغرافیایی از تعامل بین محیط طبیعی و محیط انسانی به وجود می‌آید. این نوع شکل‌گیری سبب می‌شود جغرافی دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری، موضوعات را مطالعه و بررسی کند؛ زیرا اجزا و عوامل محیط جغرافیایی در ارتباط با یکدیگر عمل می‌کند.

(جغرافیای ایران، جغرافیا چیست؟، صفحه‌های ۲ تا ۷)

۱۱۲- گزینه ۲»

(فاطمه سقایی)

در طرح سؤال و بیان مسئله (گام اول)، پرسش از عوامل مؤثر در تصمیم‌گیری کشاورزی مطرح می‌شود. این که نوع محصول تابعی از تجارب قبلی کشاورزان است، یک فرضیه است که مربوط به گام دوم است.

(جغرافیای ایران، جغرافیا چیست؟، صفحه ۱۰)

۱۱۳- گزینه ۲»

(زهره دامپار)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: گستردگی کشور ما در عرض‌های جغرافیایی به تنوع آب‌وهوایی منجر شده است.

گزینه ۳: محل قرارگیری هر مکان نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان است.

گزینه ۴: مرزهای مشترک سیاسی و موقعیت دفاعی کشور ما اهمیت موقعیت نسبی کشور را نشان می‌دهد.

(جغرافیای ایران، جغرافیای طبیعی ایران، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۰)

۱۱۴- گزینه «۴»

(زهرا دامپار)

چگونگی قرارگیری پدیده‌های طبیعی و انسانی در سکونتگاه‌ها، شکل‌های مختلفی از سکونتگاه را به وجود آورده است.

رشد سریع جمعیت از یک سو، بر تعداد جمعیت شهرها افزوده و از سوی دیگر با تبدیل نقاط روستایی به شهر، تعداد نقاط شهری را افزایش داده است.

نقش هر سکونتگاه با توجه به تغییرات وضعیت جغرافیایی هر منطقه اعم از طبیعی یا انسانی تغییر می‌یابد و در چهره و سیمای آن منعکس می‌شود.

(مغرافیای ایران، مغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۸۲ تا ۸۶)

۱۱۵- گزینه «۲»

(زهرا دامپار)

نقشه پراکندگی صنایع ایران، عدم تعادل در پراکندگی قطب‌های صنعتی در سطح کشور را نشان می‌دهد که به توان و ظرفیت‌های محیطی ایران به طور کامل توجه نشده است. اگر در استفاده از منابع طبیعی، ویژگی‌ها و توان محیطی آن منطقه مورد بررسی قرار گیرد، همه مناطق کشور می‌توانند متناسب با امکان‌های طبیعی و انسانی خود توسعه یابند.

(مغرافیای ایران، مغرافیای انسانی ایران، صفحه‌های ۹۴ و ۹۵)

تاریخ و جغرافیا (۲)

۱۱۶- گزینه «۲»

(زهرا دامپار)

سبک تاریخ‌نگاری بلاذری در کتاب فتوح البلدان، ترکیبی و سبک محمدبن جریر طبری در تاریخ طبری، روایی است.

ویژگی‌های تاریخ‌نگاری روایی:

در این روش، روایت‌های مختلف و متعدد درباره موضوع واحد را با آوردن اسناد، ذکر می‌کند. در این نوع تاریخ‌نگاری، تاریخ‌نگاران بدون هیچ‌گونه دخل و تصرفی در روایت‌ها، عیناً آن‌ها را ذکر می‌کردند. محمدبن جریر طبری برای تألیف کتاب خود سعی داشت تعیین درستی یا نادرستی مطالب را به خواننده واگذار کند. شاید یکی از معایب این سبک تاریخ‌نگاری این باشد که نویسندگان، هیچ نقد و نظری درباره درستی و نادرستی خبر ارائه نمی‌دهند. اما برخی مورخان آن را امتیازی بزرگ می‌دانند؛ زیرا مورخان بعدی با مجموعه‌ای از اخبار گوناگون درباره یک موضوع روبه‌رو می‌شوند و با به دست آوردن مدارک و اسناد کافی، درباره اصل خبر قضاوت می‌کنند.

ویژگی‌های تاریخ‌نگاری ترکیبی:

مورخ در این روش به جای ذکر همه روایات درباره یک موضوع، با مطالعه و مطابقت دادن همه روایت‌ها، یک گزارش از مجموع آن‌ها تنظیم می‌کند. مورخ در این روش ناچار به گزینش و انتخاب است و امکان دارد برخی از جنبه‌های خبر از چشم او دور بماند.

(تاریخ (۲)، تاریخ‌شناسی، صفحه ۱۷)

۱۱۷- گزینه «۴»

(زهرا دامپار)

مدتی پس از پایان یافتن تحریم اقتصادی و اجتماعی مسلمانان در سال دهم بعثت، حضرت خدیجه (س) و حضرت ابوطالب به فاصله کوتاهی از دنیا رفتند. با رحلت ابوطالب، جسارت و آزار سران قریش نسبت به رسول خدا بیشتر شد. با تشدید آزار مشرکان، گسترش دعوت اسلامی در مکه با موانع اساسی روبه‌رو شد. در چنین شرایطی بود که اندیشه هجرت از مکه به دهن پیامبر و مسلمانان راه یافت.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۲۹)

۱۱۸- گزینه «۴»

(زهرا دامپار)

مصریان به دلایل مختلفی از حاکمیت امپراتوری روم بر سرزمین خویش ناخشنود بودند؛ از یک سو مالیات‌های سنگینی را به رومیان می‌پرداختند و از سوی دیگر اجازه نداشتند که به مقام‌های عالی برسند. علاوه بر آن، مسیحیان مصر اختلافات مذهبی شدیدی با رومیان داشتند. گروه‌هایی از پیروان آیین یهود نیز که در اسکندریه و سایر نقاط مصر پراکنده بودند، به دلیل عدم حمایت امپراتور روم از آنان در برابر مسیحیان، از او ناخشنود بودند.

در هر حال، اعراب مسلمان طی نبردهایی، لشکریان رومی را شکست دادند و شهرهای مصر را یکی پس از دیگری به جنگ و یا به صلح گشودند.

(تاریخ (۲)، ظهور اسلام حرکتی تازه در تاریخ بشر، صفحه ۵۱)

۱۱۹- گزینه «۱»

(زهرا دامپار)

بررسی موارد نادرست:

ب: در زمان منصور عباسی، تمام سرزمین‌های اسلامی، به استثنای اندلس، تحت فرمان عباسیان درآمد.

د: دانشمندان اروپایی در قرون وسطا از طریق اندلس و سیسیل، با دستاوردهای فکری و فرهنگی جهان اسلام آشنا شدند.

(تاریخ (۲)، ترکیبی، صفحه‌های ۵۵، ۶۸، ۱۶۷ و ۱۷۶)

۱۲۰- گزینه «۳»

(زهرا دامپار)

بررسی نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: هر سه سلسله از ابتدای تأسیس حکومت خود، مطیع امر خلیفه عباسی نبودند.

گزینه «۲»: محمود غزنوی از ابتدای تأسیس حکومت خود در پی کسب حمایت خلیفه عباسی برآمد و بسیاری از اقدامات سیاسی- مذهبی خود را در پوشش جهاد در راه خدا و به بهانه مبارزه با مخالفان خلافت عباسی انجام می‌داد.

گزینه «۴»: در زمان سلطان محمد خوارزمشاه، روابط خوارزمشاهیان با خلافت عباسی، به تیرگی گرایید. خلیفه عباسی که در صدد احیای قدرت سیاسی و نظامی خود بود، از تأیید حکومت خوارزمشاهیان خودداری کرد.

(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه‌های ۱۰۱ تا ۱۰۵)

منطق

۱۲۱- گزینه «۳»

(فاطمه سقایی)

جغرافی‌دان‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، یک یا چند معیار را به کار می‌گیرند. این معیارها ممکن است عوامل طبیعی یا مربوط به عوامل انسانی باشند. پس به‌طور طبیعی امکان تداخل چند ناحیه با معیارهای گوناگون وجود خواهد داشت.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: یک ناحیه جغرافیایی با ناحیه مجاور خود «متفاوت» است.

گزینه «۲»: میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد که آن مکان را از سایر مکان‌ها متفاوت می‌سازد.

گزینه «۴»: انتخاب معیار و ملاک برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد.

(یغرافیا (۲)، ناهیه پیوسته؟، صفحه‌های ۴ تا ۹)

۱۲۲- گزینه «۳»

(زهرا رامیار)

دشواری ارتباط در نواحی بیابانی همواره زندگی مردم را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این محدودیت موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل آن چاره‌اندیشی کنند و به‌طور مثال از فناوری‌های نوین بهره بگیرند.

(یغرافیا (۲)، ناهیه پیوسته؟، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۴)

۱۲۳- گزینه «۲»

(زهرا رامیار)

انتشار و انرژی خورشید در سطح زمین یکنواخت نیست. به همین دلیل زیست‌بوم‌ها از نظر میزان تولید ترکیبات آلی و توده زیستی که از آن‌ها حاصل می‌شود، تفاوت دارند.

(یغرافیا (۲)، نواحی طبیعی، صفحه ۵۷)

۱۲۴- گزینه «۴»

(علیرضا رضایی)

برای آنکه به وضعیت نابرابر نواحی در اقتصاد جهانی امروز بهتر پی ببریم، باید به پیشینه تعامل و روابط اقتصادی در جهان توجه کنیم.

(یغرافیا (۲)، نواحی انسانی، صفحه ۱۰۱)

۱۲۵- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

فضاهای دریایی و اقیانوسی در شکل‌گیری قدرت جهانی و کنترل و محاصره قدرت خشکی مؤثر هستند. اما برای تبدیل شدن یک کشور به قدرت دریایی صرفاً دسترسی به آب‌های آزاد کافی نیست، از سوی دیگر قدرت دریایی فقط در نیروی جنگی ناوگان دریایی نیست و ملتی به قدرت دست می‌یابد که در تجارت دریایی نیز نیرومند باشد.

(یغرافیا (۲)، نواحی سیاسی، صفحه ۱۳۵)

۱۲۶- گزینه «۴»

(سین آفونری، راهنمایی)

در گزینه «۴» منظور از کلمه میل، اشتها به غذا است که کاملاً واضح بوده و متوجه معنای اصلی آن می‌شویم. پس امکان برداشت معانی مختلف وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در این شب او در دل ما می‌میرد یا شب‌ها او خود را برای ما به کشتن می‌دهد.

گزینه «۲»: «نخواهم گذاشت» در انتهای جمله: اجازه نخواهم داد- قرار نخواهم داد (با قراردادن روی حق)

گزینه «۳»: ضمیر «وی» می‌تواند به جانشین پیامبر یا به خود پیامبر بازگردد.

(منطق، لفظ و معنا، صفحه‌های ۱۳، ۱۴ و ۱۷)

۱۲۷- گزینه «۴»

(سین آفونری، راهنمایی)

هر یک از نسبت‌های چهارگانه (تایین / تساوی / مطلق / من وجه) بین دو مفهوم کلی می‌تواند برقرار باشد. بین مفاهیم جزئی نسبتی برقرار نیست. همه مفاهیم چهار گزینه کلی هستند؛ به‌جز مفهوم «رخش» که مفهومی جزئی می‌باشد. رخش نام اسب رستم، قهرمان اسطوره‌ای شاهنامه است.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۰ تا ۲۳)

۱۲۸- گزینه «۲»

(سین آفونری، راهنمایی)

عموم و خصوص من‌وجه در چهار حالت خود سور جزئی (بعضی) دارد. مثال نقض را زمانی می‌توان طرح کرد که یک قضیه و حکم کلی داشته باشیم. تنها رابطه‌ای که در آن هیچ قضیه کلی وجود ندارد رابطه عموم و خصوص من‌وجه است.

(منطق، مفهوم و مصداق، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۲۹- گزینه «۴»

(سبا یغفرزاده هابری)

هر تعریف مجموعه‌ای از تصورات معلوم است در جهت رسیدن به تصور مجهول که منجر به کسب شناختی جدید نسبت به مفاهیم می‌شود، پس تعریف جامع است. از سوی دیگر استدلال نیز ابزاری برای رسیدن به تصدیق‌های جدید می‌باشد، پس مانع نیست و شامل استدلال نیز می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفهوم جسم شامل جمادات مثل سنگ نیز می‌شود در حالی که سنگ نامی و حساس نیست، پس تعریف شرط جامعیت را ندارد.

گزینه «۲»: بوطیقا در لغت به معنای فن شعر است و تعریف کاملاً صحیح است.

گزینه «۳»: روش متافیزیک (هستی‌شناسی) روش عقلی می‌باشد و نه تجربی. بنابراین تعریف نامرتبب بوده و در نتیجه نه جامع است و نه مانع.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه ۳۵)

۱۳۰- گزینه «۱»

(علیرضا تقی پور)

تفاوت مدت عمر مفید بین انسان و خودرو، ادعای تمثیل مورد نظر را رد نمی‌کند؛ زیرا ادعا این است که هر دو با کار کردن در طول زمان فرسوده می‌شوند، خواه مدت فرسودگی ده سال باشد خواه هفتاد سال.

بررسی گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: یک استدلال تمثیلی مخالف است که نقد تمثیل محسوب می‌شود.

گزینه‌های «۳» و «۴»: تفاوت‌هایی را میان انسان و خودرو نشان داده‌اند که می‌تواند فرسودگی انسان بر اثر کار را نفی کند.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

۱۳۱- گزینه «۲»

(علیرضا تقی پور)

شکل منطقی قضیه چنین است: «هیچ‌کس به پاسخ گفتن و دیدار یاران سر بر نیارد (= نتواند) کرد.» بنابراین سالبه کلیه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: بیانگر یک جمله امری به علاوه یک شخصیه است. (منظور از آرام جان یک شخص خاص است که می‌توان ضمیر «او» را به جای آن به کار برد. بنابراین موضوع قضیه یک فرد مشخص و جزئی است.)

گزینه «۲»: یک شرطی متصله را در برمی‌گیرد.

گزینه «۴»: مصراع اول جمله سؤالی است و قضیه محسوب نمی‌شود. مصراع دوم نیز شخصیه است. (هر چند از جنبه‌ای اصلاً جمله یا قضیه مستقل

محسوب نمی‌شود.)

(منطق، قضیه مملی، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۱۳۲- گزینه «۲»

(نیما بواهری)

بین قضایای B و C نسبت تداخل وجود دارد. در رابطه تداخل نمی‌توان از صدق قضیه جزئی به صدق یا کذب قضیه کلی رسید. بنابراین عبارت اول در صورت سؤال غلط می‌باشد.

بین قضایای A و B نسبت تضاد وجود دارد. در رابطه تضاد نمی‌توان از کذب یک طرف به کذب یا صدق دیگری رسید. زیرا ممکن است هر دو قضیه کاذب یا یکی کاذب و دیگری صادق باشد. بنابراین عبارت دوم در صورت سؤال صحیح است.

بین قضایای C و D نسبت تداخل تحت تضاد وجود دارد. در رابطه تداخل تحت تضاد نمی‌توان از صدق یک طرف به صدق یا کذب دیگری رسید. زیرا ممکن است هر دو قضیه صادق یا یکی صادق و دیگری کاذب باشد. بنابراین عبارت سوم در صورت سؤال صحیح است. توجه کنید که این عبارت بیان نکرده است که حتماً از صدق D به صدق C می‌رسیم؛ بلکه گفته است «امکان صدق» C وجود دارد. در تداخل تحت تضاد اگر یک طرف صادق باشد ارزش دیگری نامعلوم است؛ که بدین معنی است که ممکن است آن قضیه صادق یا ممکن است کاذب باشد.

(منطق، اقسام قضایا، صفحه‌های ۶۲ تا ۶۴)

۱۳۳- گزینه «۳»

(سیا یعقوبزاده صابری)

قضیه موجبه جزئی می‌تواند عکس دو قضیه باشد: (۱) موجبه کلیه (۲) موجبه جزئی

پس لزوماً نمی‌توان گفت قضیه اصل حتماً موجبه جزئی است. چون امکان دارد اصل قضیه موجبه کلی باشد (رد گزینه ۱).

اگر در عکس صادق «بعضی الف ب است» رابطه «الف» و «ب» عموم و خصوص مطلق باشد به صورتی که «الف» اعم از «ب» باشد، در این صورت هر دو قضیه اصل احتمالی («بعضی ب الف است» و «هر ب الف است») صادق خواهند بود (رد گزینه ۲ و تأیید گزینه ۳).

اگر رابطه «الف» و «ب» عموم و خصوص من وجه باشد، در این صورت در حالتی که قضیه اصل «هر ب الف است» بوده باشد، قضیه اصل کاذب خواهد بود و فقط در حالتی که قضیه اصل «بعضی ب الف است» باشد، قضیه اصل صادق بوده است (رد گزینه ۴).

(منطق، اقسام قضایا، صفحه‌های ۶۷ تا ۶۹)

۱۳۴- گزینه «۴»

(فرهاد قاسمی نژاد)

اگر موضوع قضیه دارای علامت مثبت باشد یا قضیه محصوره است با سور کلی (سالبه کلی / موجبه کلی) یا قضیه شخصیه است.

پس به طور قطع نمی‌توان گفت قضیه حتماً محصوره است یا حتماً شخصیه است.

(منطق، قیاس اقتراعی، صفحه‌های ۷۶ و ۷۷)

۱۳۵- گزینه «۴»

(نیما بواهری)

شکل دوم هیچ‌گاه نتیجه موجبه ندارد؛ زیرا برای این که نتیجه قیاسی موجبه باشد، نیاز است که هر دو مقدمات موجبه باشند، و از آنجایی که در شکل دوم، حد وسط در هر دو مقدمه محمول است، علامت حد وسط در هر دو مقدمه منفی می‌شود و شرط دوم اعتبار قیاس رعایت نمی‌شود. بنابراین همواره یکی از مقدمات شکل دوم معتبر سالبه و دیگری موجبه است، و لذا نتیجه سالبه خواهد بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اگر مقدمه اول قیاس «بعضی د ب است» باشد، چون «ب» جزئی است که در نتیجه نیامده است، پس حد وسط است و نتیجه می‌گیریم که حد وسط در مقدمه اول قیاس در جایگاه محمول است. بنابراین قیاس در این حالت یا شکل اول خواهد بود یا شکل دوم. شکل دوم نمی‌تواند باشد زیرا هر دو مقدمه موجبه هستند و باعث می‌شود علامت حد وسط در هر دو مقدمه منفی شود و شرط دوم اعتبار قیاس رعایت نشود. ولی شکل اول معتبر می‌تواند باشد و این حالت ممکن است.

گزینه «۲»: همان‌طور که می‌دانیم «ب» جزئی است که در نتیجه نیامده است، پس حد وسط است و نتیجه می‌گیریم که حد وسط در یکی از مقدمات قیاس در جایگاه موضوع است. بنابراین قیاس ممکن است شکل اول یا سوم یا چهارم باشد (چون نمی‌دانیم این قضیه مقدمه چندم است). ولی در شکل سوم این حالت معتبر است و نتیجه شکل سوم جزئی است حتی با دو مقدمه کلی.

می‌کرد و به همین دلیل از وجهه آنان نزد مردم کاسته می‌شد. البته این مورد در دادگاه بیان نشد و از جمله اتهامات او نبود (رد گزینه ۱ و تأیید گزینه ۲). این مورد همچنین ارتباطی با دانای حقیقی بودن خدا (رد گزینه ۴) یا این که سقراط خود را از دانایان روزگار برتر بداند نبود چون در آن مکالمات سقراط ادعا نمی‌کرد که جواب پرسش‌هایش را خود می‌داند (رد گزینه ۳).

(فلسفه یازدهم، زندگی بر اساس اندیشه، صفحه‌های ۳۹ تا ۴۲)

(حسن صدری)

۱۴۰- گزینه ۲

این سخن گرگیاس که «ثانیاً اگر چیزی هم وجود داشته باشد، برای انسان قابل شناخت نیست. ثالثاً اگر برای انسان قابل شناخت باشد، نمی‌تواند آن را به دیگری بیاموزد و منتقل کند»، خودش را نقض می‌کند، زیرا خود گرگیاس در تلاش است همین حقیقت را به ما منتقل کند! یعنی برخلاف ادعای خود گرگیاس، او تلاش می‌کند این حقیقت که هیچ حقیقتی قابل آموختن و انتقال نیست را به ما منتقل کند. اصطلاحاً سخن گرگیاس خودمتناقض و خودشکن است و او به صورت عملی ملتزم به باور خود نیست.

(فلسفه یازدهم، امکان شناخت، صفحه ۴۷)

(نیما پوهاری)

۱۴۱- گزینه ۱

با هر دو ابزار عقل و قلب (تعقل و شهود) می‌توان به ادراک امور مجرد و غیرمادی پرداخت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: این امر اختصاص به ابزار عقل دارد.

گزینه ۳: شناخت حسی به دلیل جزئی بودن و شناخت شهودی به دلیل شخصی بودن قابلیت انتقال و تعمیم به سایر افراد را ندارند، اما عقل قوانین کلی و عام می‌سازد و لذا شناخت عقلی قابل تعمیم است.

گزینه ۴: این امر اختصاص به ابزار قلب و شناخت شهودی دارد.

(فلسفه یازدهم، ابزارهای شناخت، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴)

(سبا پعفرزاده صابری)

۱۴۲- گزینه ۴

نسبی‌گرایی پس از پوزیتیویسم و در نتیجه اشکالات نظری حاصل از آن به وجود آمد. جریان نسبی‌گرایی شناخت را امری نسبی معرفی می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: این گفته بیان پوزیتیویست‌ها است نه نسبی‌گراها.

گزینه ۲: بی‌مهری به تفکر عقلی اشکالات نظری متعددی را به وجود آورد و یکی از این اشکالات محدودیت روش‌های تجربی بود.

گزینه ۳: پروتاگوراس و نسبی‌گرایان اصل واقعیت و وجود جهان را انکار نکردند بلکه فقط شناخت را امری وابسته به هر فرد و نسبی می‌دانستند.

(فلسفه یازدهم، گاهی به تاریخچه معرفت، صفحه ۶۶)

گزینه ۳: از آنجایی که نتیجه قیاس موجب جزئی است و یکی از مقدمات آن موجب کلی، بنابراین در شکل چهارم مقدمه دیگر می‌تواند «موجب جزئی» باشد. اگر یک قیاس شکل چهارم دو مقدمه‌اش موجب باشند حتماً باید اولی موجب کلی باشد و گرنه علامت حد وسط در دو مقدمه منفی شده و شرط دوم اعتبار قیاس رعایت نمی‌شود.

(منطق، قیاس اقترانی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

فلسفه یازدهم

۱۳۶- گزینه ۳

(علیرضا نصیری)

کلی بودن موضوع فلسفه به این معنی نیست که احکام آن باید حتماً بر چند مصداق متعدد صدق کنند یا همه موجودات را شامل بشوند. مثلاً احکام مربوط به خدا یا واجب‌الوجود بالذات فقط مختص یک مصداق خارجی هستند و همچنین احکام انسان شامل سایر موجودات نمی‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۲). البته نباید گفت که فلسفه نیز فقط می‌تواند در مورد موجودات بحث کند. مثلاً مفهوم «اتفاق» یا «شانس» از نظر اکثریت فلاسفه وجود ندارد و محال است اما در مورد آن نیز در فلسفه بحث می‌شود. از این که فلسفه در مورد «وجود بماه وجود» یا «موجود بماه وجود» بحث می‌کند نباید برداشت شود که معدومات به هیچ وجه نباید در فلسفه بررسی شوند.

(فلسفه یازدهم، پیستی فلسفه، صفحه‌های ۸ تا ۱۰)

۱۳۷- گزینه ۳

(مسین آفونری راهنمایی)

سؤال مطرح شده نشان از فواید و ثمره فلسفه دارد. در پاسخ‌گویی به این نوع سؤالات به دنبال موضوع اصلی سؤال باشید. محور اصلی این سؤال اخلاق نیست (رد گزینه ۴) و فلسفه است. از سویی دیگر در مورد روش و یا موضوع فلسفه نیز موردی را مطرح نمی‌کند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، ترکیبی)

۱۳۸- گزینه ۳

(نیما پوهاری)

خود حقیقی انسان نفس و روح اوست. در فلسفه لائوتسه انسان و جهان از هم گسست و تباینی ندارند و مقابل هم نیستند. بلکه وحدتی حقیقی دارند. تائو حقیقی است که در همه چیز متجلی است و هرگونه نظم و قانون و ذاتی بر آن متکی است و واسطه ظهور آن است و تائو در آن متجلی می‌شود. بنابراین همه موارد به جز مورد سوم در تعریف مفهوم تائو در فلسفه لائوتسه عبارات مناسبی به شمار می‌آیند.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۰)

۱۳۹- گزینه ۲

(علیرضا نصیری)

یکی از دلایل اصلی به محاکمه کشیده شدن سقراط، برملا کردن جهل مدعیان دانایی بود. او در مکالمات خود با دیگران و به خصوص افرادی که خود را دانشمند یا سوفیست می‌دانستند، نادانی و جهل آنان را نمایان

اقتصاد

۱۴۶- گزینه «۳»

(مهری ضیائی)

الف) موارد گزینه‌های «۱» و «۳» نادرست است.

گزینه «۱»: در مبادلات به صورت تهاتری، افراد برای تهیه نیازهایشان، مجبور بودند به ده‌ها نفر مراجعه کنند و ده‌ها مبادله کالا به کالا انجام دهند تا بتوانند کالای مدنظر خود را خریداری کنند. با استفاده از کالاهای پرترفدار این مشکل حل شد؛ بنابراین از تعداد مبادلات کالا به کالا که افراد نیاز بود انجام دهند کاسته شد.

گزینه «۳»: تأمین جا برای محافظت از این کالاها، هزینه نگهداری آن‌ها را افزایش می‌داد که به تولیدکنندگان ضرر می‌رساند.

ب) در کشورهایی که سازوکار مالیات بر ارزش افزوده برقرار است، کسب‌وکارها، منبع مالیات را از فروش خودشان جمع‌آوری کرده و آن را از طریق خرید از دیگر کسب‌وکارها پرداخت می‌کنند.

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۶۳ و ۹۴)

۱۴۷- گزینه «۴»

(مانده حسنی)

الف) نقطه برخورد دو منحنی عرضه و تقاضا، نقطه تعادل در بازار را نشان می‌دهد که قیمت متناظر با آن، قیمت تعادلی (۴۰ پوند) و مقدار متناظر با آن را مقدار تعادلی (۶۰۰ کیلوگرم) در بازار می‌گویند.

ب) در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی (قیمت ۸۰ پوند)، مصرف‌کنندگان به دلیل قیمت بالا، مایل به خرید تعداد واحد کم‌تری از کالا هستند. در این حالت در بازار این کالا، مازاد عرضه یا کمبود تقاضا وجود دارد. زیرا گروهی از تولیدکنندگان برای محصولات خود خریدار پیدا نمی‌کنند. در این حالت به دلیل گران بودن کالا، تولیدکنندگانی که به دنبال کسب سود بیشتری هستند، به تولید بیشتر می‌پردازند درحالی‌که مصرف‌کنندگان به خرید و مصرف این کالای گران تمایل نمی‌دهند. بنابراین در سطح قیمت ۸۰ پوند، بازار با مازاد عرضه یا کمبود تقاضایی معادل ۸۰۰ کیلوگرم مواجه است.

= مازاد عرضه (کمبود تقاضا) در سطح قیمت ۸۰ پوند

تقاضا در سطح قیمت ۸۰ پوند - عرضه در سطح قیمت ۸۰ پوند

کیلوگرم $1000 - 200 = 800$

ج) با فرض ثابت بودن قیمت کالا، تقاضا برای کالای معمولی به صورت مثبت با درآمد ارتباط دارد. افزایش در درآمد سبب افزایش در مقدار تقاضای کالای معمولی در هر قیمت می‌شود و کاهش در درآمد سبب کاهش در مقدار تقاضای کالای معمولی می‌شود.

کالای پست به کالایی گفته می‌شود که با افزایش درآمد، تقاضا برای آن کاهش می‌یابد.

بنابراین در این شرایط گوشت سفید یک کالای پست و گوشت قرمز یک کالای معمولی است

(اقتصاد، بازار پیوست و چگونه عمل می‌کنند، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۳)

۱۴۳- گزینه «۱»

(سیا یعفرزاده صابری)

همان‌طور که فیلسوفان اروپایی از جهت معرفت‌شناسی به دو گروه عقل‌گرایان و تجربه‌گرایان تقسیم شدند، از جهت انسان‌شناسی نیز به تدریج، دو تلقی از انسان پیدا کردند و دو جریان را پدید آوردند که تاکنون نیز این دو جریان همچنان در مباحث فلسفی اروپا حضور دارند.

پس دیدگاه فلاسفه در انسان‌شناسی و همچنین اخلاق تا حد زیادی بستگی به نظر آنان در حیطة معرفت‌شناسی دارد.

یکی از ماتریالیست‌های اولیه توماس هابز بوده که در قرن هفدهم در انگلستان می‌زیست. او ذهن بشر را یک ماشین پیچیده مادی تلقی می‌کرد که شبیه یک دستگاه مکانیکی، مثل موتور اتومبیل کار می‌کند.

دقت کنید که دکارت بدن انسان را همچون ماشینی پیچیده می‌داند نه ذهن انسان را.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۱)، صفحه‌های ۷۳ تا ۷۵)

۱۴۴- گزینه «۴»

(سیا یعفرزاده صابری)

این فیلسوفان و به‌خصوص فارابی، ابن‌سینا، خواجه نصیر، سهروردی، میرداماد، ملاصدرا، سبزواری و نیز بسیاری از فیلسوفان دوره معاصر تأکید می‌کنند که نمی‌توان انسان را به یک موجود صرفاً زمینی و مادی تقلیل داد و در همان حال برای وی ویژگی‌هایی متعالی و ارزشمند مانند آزادگی، کرامت انسانی، نوع‌دوستی و فضایی از این قبیل قائل شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: فلاسفه ابتدا از طریق تأمل و تعمق فکری دین را پذیرفته‌اند و سپس پی برده‌اند که این دین برای آدمی به بُعد روحانی قائل است.

گزینه «۲»: این خود انسان است که مسجود فرشتگان است؛ نه صرفاً روح. گزینه «۳»: فلاسفه مسلمان در کنار استفاده از تعالیم فلاسفه یونان و نیز الهام از آموزه‌های دینی نظرات خود را در باب انسان‌شناسی مطرح کرده‌اند و تعالیم دینی آن‌ها در تقابل کامل با عقاید افلاطون و ارسطو قرار نگرفت.

(فلسفه یازدهم، پیستی انسان (۲)، صفحه ۷۸)

۱۴۵- گزینه «۱»

(نیما پواهری)

فضیلت یا عمل نیک از نظر افلاطون فعلی است که به سعادت منتهی می‌شود. دقت کنید که افلاطون معیار فضیلت‌مند بودن کنش یک انسان را انگیزه یا هدف او نمی‌داند (که سعادت باشد یا ...) بلکه معیار انتخاب فضیلت را عقل آدمی می‌داند و معتقد است که فضیلت ضرورتاً به سعادت منتهی می‌شود. نه این‌که هر عملی که انسان با هدف و انگیزه رسیدن به سعادت انجام می‌دهد فضیلت است (درستی گزینه ۱ و نادرستی گزینه ۳).

فضیلت توسط عقل قابل تشخیص است (نادرستی گزینه ۲) و عمل به فضیلت نتیجه حاکمیت عقل بر سایر قوا و برقراری عدالت در وجود انسان است، نه علت آن (نادرستی گزینه ۴).

(فلسفه یازدهم، انسان مویبر اطلاق‌گرا، صفحه‌های ۸۶ و ۸۷)

۱۴۸- گزینه «۲»

(معدری ضیائی)

مسیر شکل گیری پیمان‌ها و سازمان‌های بین‌المللی:

سال وضع قرارداد	نام قرارداد
۱۹۴۴	کنفرانس پولی و مالی سازمان ملل (برتن وودز)
۱۹۴۷	قرارداد گات
۱۹۹۲	پیمان تجارت آزاد (مشهور به پیمان نفتا)

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۴)

۱۴۹- گزینه «۴»

(تسرین بقیری)

الف) در جدول شاخص دهک‌ها سهم هر دهک برابر با ۱۰ درصد جمعیت کشور است، در نتیجه: ۳۰ درصد جمعیت برابر است با ۳ دهک و منظور از سه دهک پردرآمد جامعه: سه دهک دهم، نهم و هشتم است.

درصد $۵۰ = \text{سهم دهک هشتم} + \text{سهم دهک نهم} + \text{سهم دهک دهم}$

$$\Rightarrow ۲۲ + ۱۲ = ۵۰ \text{ سهم دهک نهم}$$

$$\Rightarrow \text{درصد} ۱۶ = ۵۰ - ۳۴ = \text{سهم دهک دهم}$$

درصد $۱۰۰ = \text{مجموع سهم دهک‌ها}$

$$\Rightarrow ۲۲ + ۳ + ۱۰ + ۱۱ + ۱۲ + ۱۲ + ۱۶ + ۲۲ = ۱۰۰$$

$$\Rightarrow \text{درصد} ۵ = ۱۰۰ - ۹۵ = \text{سهم دهک سوم}$$

ب) جمعیت همه دهک‌ها برابرند و هر کدام ۱۰ درصد جمعیت کشور را شامل می‌شوند. در نتیجه وقتی مجموع جمعیت ۴ دهک برابر با ۲۲ میلیون نفر باشد، جمعیت هر دهک برابر با ۸ میلیون نفر است و کل جمعیت برابر خواهد بود با:

میلیون نفر $۸۰ = ۸ \times ۱۰ = ۸۰ \times ۱۰ =$ جمعیت هر دهک = جمعیت کل جامعه
پ) برای محاسبه شاخص وضعیت توزیع درآمد از روش زیر استفاده می‌شود:

$$\frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد}$$

هرچه این نسبت بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه نامناسب‌تر است و بالعکس، در نتیجه خواهیم داشت:

$$۷ = \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد در کشور B}$$

$$۱۱ = \frac{۲۲}{۲} = \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد در کشور A}$$

وضعیت توزیع درآمد در کشور B با شاخص دهک ۷، عادلانه‌تر از وضعیت توزیع درآمد در کشور A با شاخص دهک ۱۱ است.

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه‌های ۱۲۳ و ۱۲۴)

۱۵۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

موارد مطرح در صورت سؤال، به ترتیب به هر یک از موارد گزینه «۳» اشاره دارد.

(اقتصاد، مقاومت‌سازی اقتصاد، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۱۰)

۱۵۱- گزینه «۲»

(ماتره هستی)

الف) میزان ارزش افزوده ایجاد شده در هر مرحله برابر است با:

= ارزش افزوده ایجاد شده در هر مرحله

قیمت کالا در مرحله قبلی - قیمت کالا در آن مرحله

قیمت کالا در مرحله اول - قیمت کالا در مرحله دوم = ارزش افزوده ایجاد شده در مرحله دوم

$$\text{تومان} ۲۰۰۰ = ۵۰۰۰ - ۷۰۰۰$$

قیمت کالا در مرحله سوم - قیمت کالا در مرحله چهارم = ارزش افزوده ایجاد شده در مرحله چهارم

$$\text{تومان} ۲۰۰۰ = ۳۰۰۰۰ - ۳۲۰۰۰$$

ب) ابتدا باید میزان مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مراحل دوم و سوم را محاسبه کنیم، برای به‌دست آوردن میزان مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در هر مرحله تنها کافی است قیمت کالا در آن مرحله را در نرخ مالیات بر ارزش افزوده (در اینجا ۹ درصد) ضرب کنیم:

میزان مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم

$$\text{تومان} ۶۳۰ = ۷۰۰۰ \times \frac{۹}{۱۰۰}$$

میزان مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله سوم

$$\text{تومان} ۲۷۰۰ = ۳۰۰۰۰ \times \frac{۹}{۱۰۰}$$

= مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در هر مرحله

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در آن مرحله

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله قبلی -

مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله سوم $\Rightarrow$

$$\text{تومان} ۲۰۷۰ = ۲۷۰۰ - ۶۳۰$$

راه‌حل دوم:

قیمت مرحله دوم - قیمت مرحله سوم = ارزش افزوده مرحله سوم

$$\text{تومان} ۲۳۰۰۰ = ۷۰۰۰ - ۳۰۰۰۰$$

مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع‌آوری شده در مرحله سوم

$$\text{تومان} ۲۰۷۰ = \frac{۹}{۱۰۰} \times ۲۳۰۰۰$$

$$\text{میلیون تومان} ۲۰۷۰ = \frac{۹}{۱۰۰} \times ۲۳۰۰۰ = \text{مالیات بر ارزش افزوده خالص مرحله سوم}$$

ج)

= مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده

میزان مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر

$$\text{تومان} ۲۸۸۰ = \frac{۹}{۱۰۰} \times ۳۲۰۰۰$$

د) برای محاسبه قیمت کالا با احتساب مالیات بر ارزش افزوده کافی است میزان مالیات جمع آوری شده توسط فروشنده در هر مرحله را به دست آورده و به مبلغ کالا اضافه کنیم:

$$\begin{aligned} &= \text{قیمت کالا با احتساب مالیات بر ارزش افزوده} \\ &= (\text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده} \times \text{قیمت کالا}) + \text{قیمت کالا} \\ &= 5000 + \left(5000 \times \frac{9}{100}\right) = 5450 \text{ تومان} \end{aligned}$$

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه ۶۳)

۱۵۲- گزینه «۴»

بیکاری اصطلاحی: این نوع بیکاری شامل کسانی می شود که شغل قبلی خود را به دلایلی رها کرده و به امید یافتن شغلی بهتر در جست و جو هستند. همچنین شامل کسانی است که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. این نوع بیکاری کوتاه مدت است و در همه کشورهای وجود دارد.

بیکاری فصلی: زمانی اتفاق می افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی شغل خود را از دست می دهند، مانند برخی کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان.

بیکاری ساختاری: بیکاری ای که ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل های موجود به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت هاست. مثلاً نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد؛ ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.

بیکاری دوره ای: بیکاری ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می دهد. در دوره رکود، تولید کاهش می یابد و به همین دلیل شرکت ها استخدام خود را متوقف می کنند یا بخشی از نیروهای خود را بیکار می کنند.

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه ۸۷)

۱۵۳- گزینه «۲»

برزیل نسبت به ترکیه قهوه را با هزینه فرصت کمتری تولید می کند در نتیجه می توان گفت برزیل در تولید قهوه نسبت به کشور ترکیه، مزیت نسبی دارد.

(اقتصاد، تجارت بین الملل، صفحه های ۷۱ و ۷۲)

۱۵۴- گزینه «۳»

الف) تولید ناخالص داخلی اسمی در سال ۲۰۰۰: ۶۶۴۰۰ میلیون ریال
 $(50 \times 800) + (24 \times 1100) = 40000 + 26400 = 66400$
 ب) تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۲۰۰۲: ۱۰۸۴۰۰ میلیون ریال
 $(1400 \times 50) + (1600 \times 24) = 70000 + 38400 = 108400$

ج) تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۲۰۰۱:

$$\begin{aligned} &= \text{میلیون ریال} \\ &= (1200 \times 50) + (1500 \times 24) = 60000 + 36000 = 96000 \\ &\text{نرخ رشد تولید ناخالص داخلی واقعی در سال ۲۰۰۲ نسبت به سال ۲۰۰۱:} \\ &= \frac{\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال قبل}} \times 100 \end{aligned}$$

$$= \frac{108400 - 96000}{96000} \times 100 = 12.9\% \text{ درصد}$$

(اقتصاد، رشد و پیشرفت اقتصادی، صفحه های ۱۲۱ و ۱۲۲)

۱۵۵- گزینه «۲»

بالاترین نرخ برابری ریال و دلار (نوسانات نرخ ارز)، بر ارزش پول ملی ما اثر منفی می گذارد و منجر به کاهش قدرت خرید پول ملی و در پی آن منجر به تورم می شود.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: در شرایط تورمی، دولت به دو روش می تواند عرضه را افزایش دهد، روش اول افزایش ظرفیت های تولیدی است و روش دوم افزایش واردات است.

گزینه «۳»: برای مقابله با تورم از سیاست پولی انقباضی استفاده می شود.

گزینه «۴»: هنگام تورم بانک مرکزی می تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم، به طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه ۱۰۳)

۱۵۶- گزینه «۴»

برای محاسبه نرخ بیکاری ابتدا باید جمعیت فعال و جمعیت بیکار کشور را به دست آورد؛ بنابراین داریم:

جمعیت افراد زیر ۱۵ سال - جمعیت کل = جمعیت افراد بالای ۱۵ سال

$$= 1,550,000 - 240,000 = 1,310,000 \text{ نفر}$$

جمعیت غیر فعال - جمعیت افراد بالای ۱۵ سال = جمعیت فعال

$$= 1,310,000 - 360,000 = 950,000 \text{ نفر}$$

جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار

$$= 950,000 - 570,000 = 380,000 \text{ نفر}$$

حال برای محاسبه نرخ بیکاری طبق فرمول داریم:

$$\text{درصد} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{380,000}{950,000} \times 100 = 40\%$$

(اقتصاد، رکود، بیکاری و فقر، صفحه های ۸۵ و ۸۶)

۱۵۷- گزینه «۱»

(سارا شریفی)

تومان $21,000,000 = 350,000 \times 5 \times 12 =$ دستمزد سالانه کارگران
 $21,000,000 + 2,490,000 + 8,500,000 =$ کل هزینه‌های سالانه
 تومان $31,990,000 =$
 تومان $2,300 \times 15,000 = 34,500,000 =$ درآمد کل سالانه
 هزینه کل - درآمد کل = سود
 تومان $2,510,000 = 34,500,000 - 31,990,000 =$ سود سالانه
 توجه: اجاره واحد مسکونی مدیر بنگاه جزو هزینه‌های بنگاه محسوب نمی‌شود.

(اقتصاد، کسب و کار و کارآفرینی، صفحه‌های ۸ و ۹)

۱۵۸- گزینه «۴»

(نسرین معفری)

(الف)

بررسی قسمت «الف» در گزینه‌ها:

گزینه «۱»: صحیح است.

گزینه «۲»: نادرست است؛ تولید در این نقطه ناکاراست و نشان‌دهنده این است که کشاورز از منابع خود، بیشترین استفاده را نبرده است.

گزینه «۳»: صحیح است.

گزینه «۴»: نادرست است؛ تولید در نقاط خارج از منحنی مرز امکانات تولید غیرقابل دستیابی است؛ زیرا کشور منابع کافی برای تولید در این سطح را ندارد.

ب) هزینه فرصت حرکت از نقطه A به B ← صرف‌نظر از تولید ۱۰۰ تن گندم $(1000 - 900 = 100)$ است.

هزینه فرصت حرکت از نقطه B به C ← صرف‌نظر از تولید ۱۵۰ تن گندم $(900 - 750 = 150)$ است.

هزینه فرصت حرکت از نقطه C به D ← صرف‌نظر از تولید ۲۰۰ تن گندم $(750 - 550 = 200)$ است.

هزینه فرصت کاشت بیشتر ذرت، افزایشی است چراکه منحنی PPF مقعر نسبت به مبدأ است.

پ) با توجه به منحنی مرز امکانات تولید در نقطه کارای E میزان تولید گندم ۳۰۰ تن است و در این نقطه منابع برای تولید حداکثر ۴۰۰ تن ذرت وجود دارد.

(اقتصاد، مرز امکانات تولید، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۴)

۱۵۹- گزینه «۲»

(سارا شریفی)

(الف) گزینه‌های «۲» و «۳» نادرست هستند:

- کالای پست کالایی است که با کاهش درآمد، تقاضا برای آن افزایش می‌یابد و با افزایش درآمد میزان مصرف آن کالا کاهش می‌یابد.

- کالاهای جانشین کالاهایی هستند که در استفاده یا مصرف جایگزین یکدیگر می‌شوند و با افزایش قیمت یک کالا، تقاضا برای کالای جانشین افزایش می‌یابد.

ب) کارگرانی که با نیروی بدنی و یا فکری خود، محصول یا خدمتی تولید می‌کنند: عرضه‌کنندگان نیروی کار - صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها:

تقاضاکنندگان نیروی کار

ج) تنها عبارت گزینه «۲» در تولید ناخالص داخلی کشور ایران محاسبه نمی‌شود، زیرا دواطلبانه برای خدمت‌رسانی به بیماران در بیمارستان مشغول به کار است و بابت این کار پولی دریافت نمی‌کند.

د) خوش‌بین، نوآور، تیزبین

ه) غیرمستقیم، غیرمستقیم، مستقیم، مستقیم

(اقتصاد، ترکیبی، صفحه‌های ۶، ۵۱، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۸۶، ۱۱۹ و ۱۲۰)

۱۶۰- گزینه «۲»

(نسرین معفری)

(الف)

سطح عمومی قیمت‌ها در انتهای یک سال = سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال بعد
 = نرخ تورم سال سوم

$$100 \times \frac{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال سوم} - \text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال چهارم (انتهای سال سوم)}}{\text{سطح عمومی قیمت‌ها در ابتدای سال سوم}}$$

$$\frac{100}{100} = \frac{3415/5 - x}{x}$$

$$0/1x = 3415/5 - x \Rightarrow 1/1x = 3415/5$$

$$\Rightarrow x = \frac{3415/5}{1/1} = 3105$$

ب)

$$\text{درصد} = \frac{2875 - 2500}{2500} \times 100 = \frac{375}{25} = 15$$

$$\text{درصد} = \frac{3105 - 2875}{2875} \times 100 = \frac{230}{2875} \times 100 = 8$$

پ) دقت کنید: نرخ تورم در سال دوم کمتر از سال اول شده است؛ یعنی قیمت‌ها هنوز در حال افزایش است اما با شتابی کمتر از قبل افزایش می‌یابد.

(اقتصاد، تورم و کاهش قدرت خرید، صفحه‌های ۱۰۱ و ۱۰۴)

آزمون دانش شناختی ۷ فروردین ۱۴۰۲

دانش آموز عزیز!

اگر در آزمون‌های قبلی به سوالات آمادگی شناختی پاسخ داده‌اید از وضعیت پایه آمادگی شناختی خود بر اساس کارنامه آگاهی دارید. در این آزمون برنامه‌های حمایتی ما برای تقویت سازه‌های شناختی ادامه می‌یابد. این برنامه ارائه راهکارهای هفتگی و پایش مداوم دانش شناختی است. لطفاً برای سنجش آگاهی خود به سوالات پاسخ دهید و برای اطمینان از ماهیت راهبردهای آموزشی مورد سوال، پاسخ‌نامه‌های تشریحی را مطالعه فرمائید.

۲۶۱. کدام گزینه درست است؟

۱. توانایی شناختی ما ذاتی است و نمی‌تواند با تمرین تغییر کند.
۲. توانایی شناختی ما تقویت‌پذیر است و می‌تواند با تمرین بهتر شود.
۳. هیچ‌کدام
۴. نمی‌دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. توانایی شناختی ما یک امر ذاتی و ثابت نیست و تقویت‌پذیر است. با کمک تمرینات هدفمند شناختی می‌توان آنها را ارتقا داد. این تقویت با دو رویکرد توسعه توانایی‌های شناختی با برنامه‌های هدفمند تقویتی و یا یادگیری مدیریت منابع شناختی موجود صورت می‌گیرد. آزمون‌های دانش شناختی رویکرد دوم را دنبال می‌کنند. دسترسی به برنامه‌های هدفمند تقویتی در پروفایل کانون شما قرار داده شده است.

۲۶۲. کدام سوال را برای یادگیری مفید می‌دانید؟

۱. "چه چیزی می‌دانم؟" قبل از مطالعه
۲. "چه چیزی می‌خواهم بدانم؟" قبل از مطالعه
۳. "چه چیزی یادگرفتم؟" پس از مطالعه
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. برای یادگیری یک مطلب، صرفاً خواندن آن کفایت نمی‌کند بلکه قبل از شروع مطالعه باید تعیین کنید که در رابطه با موضوع موردنظر چه اطلاعاتی از قبل دارید، چه چیزی را نمی‌دانید و هدفتان یادگیری چه مبحثی است و در نهایت پس از مطالعه خودتان را پایش کنید که آیا چیزی که می‌خواستیم را یادگرفتم یا خیر. این سوالات یادگیری شما را هدفمند کرده و فرایند یادگیری را تسهیل می‌کند.

۲۶۳. کدام یک از موارد زیر در مورد آزمون صحیح است؟

۱. موجب آگاهی ما از وضعیت یادگیری خودمان می‌شود.
۲. مروری بر مطالب درسی است.
۳. باعث افزایش انگیزه برای یادگیری می‌شود.
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. آزمون اهداف گوناگونی دارد و فقط یکی از اهداف آن ارزیابی است. به جز ارزیابی، آزمون‌ها باعث خودآگاهی ما از وضعیت یادگیری‌مان می‌شود که با توجه به آن می‌توانیم برنامه‌ریزی کنیم که چه مطالبی را باید مجدداً مطالعه کنیم و همچنین بر چه مباحثی تسلط داریم. از طرفی یکی از راه‌های مرور مطالب درسی امتحان گرفتن از خود است و با توجه به نتایجی که می‌گیریم به افزایش انگیزه‌مان برای یادگیری هم کمک می‌کند. یکی از انگیزاننده‌های درونی احساس تسلط و پیشرفت در مسیر یادگیری است که آزمون‌های مستمر به خوبی می‌تواند این امکان را در اختیار ما قرار دهد. علاوه بر این مقایسه عملکرد خود با دیگران موجب تقویت انگیزه یادگیری و تلاش می‌شود.

۲۶۴.

کدام مورد به عنوان انگیزاننده مطالعه مفید است؟

۱. خیال‌پردازی در مورد هدف آینده
۲. پایش مستمر پیشرفت خود بر اثر تلاش
۳. هر دو مورد
۴. هیچ‌کدام

پاسخ تشریحی: پاسخ ۳ صحیح است. یکی از راه‌های ایجاد انگیزه در خودمان در نظر گرفتن هدفی است که می‌خواهیم به آن دست یابیم و خیال‌پردازی کردن در مورد آن و تصورش که به آن رسیده‌ایم باعث ایجاد انگیزه در ما و در نتیجه تلاش کردن برای رسیدن به آن می‌شود. دقت کنید که خیال‌پردازی تا زمانی مفید است که شما را وادار به تلاش می‌کند، وگرنه صرفاً خیال‌پردازی در مورد هدف مفید نیست. همچنین پایش میزان پیشرفت‌مان بعد از هر گامی که در راستای رسیدن به هدفمان برداشته‌ایم نیز به ما انگیزه‌ی ادامه راه را می‌دهد.

۲۶۵.

کدام یک از مراحل زیر برای حل یک مساله / مشکل کمک کننده است؟

۱. نوشتن ابعاد مختلف مساله
۲. نوشتن کلیه راه‌حل‌های ممکن
۳. ارزش‌گذاری راه‌حل‌ها
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. حل مسئله گام‌هایی دارد و درست‌ترین راه برای مدیریت یک مشکل نوشتن ابعاد مختلف مسئله، تعیین تمام راه‌حل‌های ممکن و ارزش‌گذاری آن‌ها و در نهایت انتخاب بهترین راه‌حل است. بدون این مراحل، دم‌دست‌ترین راه بدون در نظر گرفتن ارزش آن انتخاب خواهد شد.

۲۶۶.

کدام راه حل را برای مدیریت موانع قابل پیش‌بینی در برنامه‌ریزی مناسب می‌دانید؟

۱. برنامه‌ریزی مجدد
۲. تعیین پاسخ‌های احتمالی قبل از شروع برنامه
۳. انکار مانع
۴. تسلیم شدن در برابر مانع

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. بهترین نوع برنامه‌ریزی آن است که قبل از سازماندهی آن، موانع قابل پیش‌بینی را در نظر بگیریم و با توجه به آن‌ها برنامه‌ای انعطاف‌پذیر و منطقی برای خود داشته باشیم تا در صورت برخورد با این موانع، طبق برنامه‌ریزی قبلی قادر به برطرف کردن آن‌ها و برای مثال جبران ساعات مطالعه‌مان باشیم. در نظر داشته باشید که در موقع برخورد با موانع هیجان مانع یک تصمیم منطقی و درست می‌شود ولی اگر از قبل برای این مانع راه حلی در نظر گرفته باشیم می‌توانید آن را به خوبی مدیریت کنید.

۲۶۷.

کدام مورد موجب سازگاری با شرایط جدید می‌شود؟

۱. استقبال از یادگیری جدید
۲. تلاش برای حفظ منطقه امن اطراف خود
۳. مقاومت به تغییر
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۱ صحیح است. یکی از راه‌های افزایش سازگاری، پذیرفتن چالش‌های جدید و به دنبال تجربیات جدید بودن است. برای تقویت این مهارت می‌توانید از تغییر عادات زندگی روزمره شروع کنید. برای مثال اگر عادت دارید هر روز یک مسیر را به سمت مدرسه خود طی کنید، یک مسیر جدید را نیز امتحان کنید.

۲۶۸. در شرایط غیر قابل پیش بینی کدام مورد را مفید می‌دانید؟

۱. یادگیری از دیگران
۲. پیدا کردن نکات مثبت شرایط جدید
۳. ارزشمند دانستن خطاها
۴. همه موارد

پاسخ تشریحی: پاسخ ۴ صحیح است. زمانی که شرایط غیرقابل پیش‌بینی به وجود می‌آید، باید فرصت یادگیری از تجربه دیگران را غنیمت شمرد، همچنین درس گرفتن از خطاها برای تدبیر اندیشیدن برای شرایط احتمالی مشابه آینده و همچنین توجه به نکات مثبتی که شرایط جدید به وجود آورده است، مفید است.

۲۶۹. کدام گزینه در مورد خواندن چند موضوع درسی در یک روز درست است؟

۱. مناسب نیست چون تمرکز ما را به هم می‌ریزد.
۲. مناسب است چون موجب انعطاف ما در یادگیری می‌شود.
۳. فرقی ندارد
۴. نمی‌دانم

پاسخ تشریحی: پاسخ ۲ صحیح است. یکی از راه‌های افزایش سازگاری و یا انعطاف‌پذیری ذهنی ما، خواندن چند موضوع درسی در یک روز است، تا توانایی انتقال از یک موضوع به موضوع دیگر در ما تقویت شود و بتوانیم با تغییر مبحث، تمرکز کافی را بر مطلب جدید داشته باشیم بدون اینکه ذهنمان درگیر موضوع قبلی باشد. فقط توجه داشته باشید مطالب را نیمه‌کاره رها نکنید و مبحث قبل را تکمیل کرده و سپس سراغ موضوع درسی جدید بروید.